Զ· ՏԱՐԻ 1565 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ԱՐԵԳ 4381 — Հ· Տ· 22 ՄԱՐՏ 1889 — Ն· Տ· 3 ԱՊՐԻԼ 1889 — Հիճ· 2 ՇԱՊԱՆ 1306 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ արժէք 160
» » Վեցամսեայ » » 80
» » Եռամսեայ » » 40
Գաւառաց » Տարեկան » » 200
» » Վեցամսեայ » » 100
Օտար երկիրներու տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 22 ՄԱՐՏ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԷԱՑ ՄՐՑԱԿԻՑՔ ՀԱՅՈՑ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Այս օրերս մեր Քաղաքական Լրոց բաժնին մէջ տեսան ընթերցողք թէ Վիեննայի քաղաքային մասնակի ընտրութեանց մէջ, Հակահրէականք մեծ յաղթանակ մը տարած են, յաջողելով կրկնապատկել աւստրեան ոստանին Քաղաքային Խորհրդոյն մէջ իրենց ունեցած կուսակցաց թիւն։

Հրէից դէմ ժողովրդային այս ցոյց տեղի կ'ունենայ Եւրոպիոյ այն քաղաքին մէջ ուր Հրեայք ամեն քաղաքէ աւելի զօրեղապէս հաստատեալ են։

Վիեննայի սեղանաւորական և առեւտրական մեծագոյն տուներէն ոմանք, մեծ գործարաններէն ոմանք, և քանի մը կարեւորագոյն լրագիրք Հրէից կը պատկանին, որոց ազդեցութիւնն յոյժ մեծ է հրապարակին վրայ։ Բարձր դասերն աւելի կամ նուազ ենթակայ են այս ազդեցութեան։ Հասարակ ժողովուրդն ամենէն աւելի կը զգայ հրէական մրցման սաստկութիւնն, և իւր քաղաքային և երեսփոխանական քուէն կը գործածէ իւր հակահրէական զգացումներն արտայայտելու։

Վիեննայի տիրող այս հրեայ գործարանատէրք, սեղանաւորք և վաճառականք, օգուտ քաղելով արեւելեան երկաթուղեաց միացումէն, զօրեղապէս կը հաստատուին նաեւ Կ· Պոլսոյ մէջ։ Մայրաքաղաքիս առեւտրական կարեւորագոյն պողոտաներու վրայ կը տեսնենք հրէական անուններ, և հրեայ գործարանատէրք փայլուն ձեւերու տակ կը բանան աստ ճիւղեր, որք կ'ըսպառնան գրաւել տեղացւոց բոլոր առեւտուրը։ Մեծ գումարներ կը ծախսեն հրեայ դրամատէրք, Կ· Պոլսոյ հրապարակին տիրելու համար։ Որովհետեւ Թուրքիոյ Հայերուն ալ մեծագոյն մասին ապրուստի միջոցն, երկրագործութենէ զատ, արհեստագործութիւն, վաճառականութիւն և սեղանաւորութիւն է, անհերքելի է թէ հրէական մրցումէն գլխաւորապէս Հայք պիտի փասուին։

Տեղի չունինք վախնալու թէ Թուրքիոյ մէջ ևս հակահրէական խնդիր մը ծագի։ Մեր արեւելեան ժողովրդոց անծանօթ են ընկերային և քաղաքային այդպիսի յուզումներ։ Բայց եթէ փափաքելի չէ Հրէից դէմ նախապաշարումներ գրգռել, անշուշտ աղէկ բան մ'է անտեսական մրցումէ մը օգուտ քաղելու ջանադիր գտնուիլ։ Հրեայք անհատական ո'րչափ թերութիւններ ալ ունենան, մեր անձնական ծանօթութեան շրջանակին մէջ գտնուող Հրէից վրայ ո'րպիսի պակասութիւններ ալ տեսնենք, այս ժողովուրդ՝ իբրեւ հաւաքական մարմին՝ այնպիսի հանգամանքներ ունի զորս կ'արժէ ուսումնասիրել։ Մարդ միշտ կ'օգտի իւր հակառակորդին թերութիւններն և առաւելութիւններն հիմնովին իմանալէն։

Հրէից մէկ մեծ ձիրքն է իրենց աշխատասիրութիւնն։ Արեւելքի ամենէն աշխատասէր ժողովրդոց մէջ պատուաւոր տեղ մ'ունին մեր ազգայինք։ Բայց Հրէից աշխատասիրութիւնն ունի սա մասնաւոր յատկութիւն որ չարհամարհեր ո'չ մէկ արհեստ, ո'րչափ ալ խոնարհ, ո'րչափ ալ քիչ շահաւոր։ Գէթ Կ· Պոլսոյ մէջ կը տեսնենք թէ Հայք կ'արհամարհեն ինչ ինչ մանր մունր արհեստներ, իբրեւ ոչ այնչափ շահաւոր, մինչ բազմաթիւ հրեայ ընտանիքներ անոնցմէ կ'ապրին։ Հրեայք լաւ հասկցած են թէ արհեստը չէ որ պատիւ կուտայ մարդուն, այլ մարդն է որ պատուաւոր կ'ընծայէ իւր արհեստ։ Ամեն արհեստի մէջ կը յաջողին Հրեայք, յետին թիթեղագործէն մինչեւ ամենաբարձր սեղանաւորն։

Հրէից մէկ ուրիշ ձիրքն է խնայողութիւնն։ Անպաշտպանելի է անշուշտ այն կծծութիւն որ աղտոտութեան և գարշութեան հետ կը շփոթի։ Բայց բարեկեցիկ և մինչեւ իսկ հարուստ Հրեաներ կը տեսնենք ամեն օր որք կը զգուշանան այնպիսի աւելորդ ծախքերէ, զորս պատուաւոր կենաց անհրաժեշտ պէտք կը նկատեն չունեւոր Հայեր։ Բարեկրթութեան թիւր գաղափարներ մեր մէջ շատ մը անօգուտ շռայլութիւններ կը պատճառեն։ Բայց ամենէն բարեկիրթ Հրէից վրայ անգամ կը տեսնուին խոհեմ զգուշաւորութիւն մը և հոգածութիւն մը՝ այս շռայլ ծախքերէ խնայելով դրամագլուխ մը կազմելու կամ ստուարացնելու, և այս սովորութիւն իրենց համար երկրորդ բնութիւն մը կը դառնայ երբ արդէն հարուստ են՝ և աւելին ծախսելու կարող։

Հրէից աշխատասիրութեան և խնայասիրութեան մեծապէս կը նպաստէ կանուխ հասակէն իրենց ընդունած գործնական կրթութիւնն։ Հրէից լաւագոյն վարժարանք գործնական ոգւով մը ծրագրուած են։ Այս ըսել չէ թէ Հրեայք գեղեցիկ դպրութեանց և գեղարուեստից վրայ գաղափար չունին բնաւ։ Կարելի չէ ուրանալ թէ Եւրոպիոյ ամենէն համբաւաւոր բանաստեղծներէն, երաժիշտներէն, պատկերահաններէն, վիպասաններէն և գիտականներէն ոմանք հրեայ ցեղին կը պատկանին։ Բայց Հրեայք ողջմտութեան փորձ մը տուած են ի վաղուց անտի՝ հասկնալով թէ ժողովրդեան ամենամեծ մասը սահմանեալ չէ գրագէտ, վիպասան, գիտական, երաժիշտ կամ պատկերահան ըլլալ։ Արհեստ, վաճառականութիւն, սեղանաւորութիւն, իրենց այլ և այլ ճիւղերով, ապրուստի գլխաւոր միջոցն են Հրէից ամենամեծ մասին։ Հետեւաբար, իրենց վարժարանաց մէջ առաւելապէս գործնական բաներ կը սովրին, գործածական գիտութիւններ, մի քանի բանուկ լեզուներ, արհեստից տարրերք, մանաւանդ իրենց բնակած երկրին լեզուն։ Նաեւ, ուր որ հրեայ գաղթականութիւն մը կայ, արհեստից վարժարան մ'ալ կը հաստատուի հոն։ Ասոր հետ մէկտեղ, քիչ շատ ուսեալ ամեն հրեայ պատանի քաջ կը հասկնայ եբրայեցերէնի պէս մեռեալ խրթին լեզու մը։

Եւ այս պարագայ մեր ուշադրութեան կը ներկայացնէ Հրէից մէկ ուրիշ ձիրքն, իրենց կրօնասիրութիւնն։ Ռոչիլտներէն սկսեալ մինչեւ յետին հնահաւաքն, Հրեայք առհասարակ կրօնասէր են, իրենց շաբաթն ու տօներն ամենայն երկիւղածութեամբ կը պահեն, ո'չ միայն աշխարհային զբաղումներէ զգուշանալով, այլ և հոգեւոր ու բարոյական հրահանգութեան հետամուտ գտնուելով, ամեն ոք իւր հասկցած կերպիւ։ Իրենց կրօնն այնչափ կը յարգեն որ ուրիշ ազգերուն ալ յարգել կուտան զայն։ Հրէից ցեղը կանգուն պահող միակ տարրն է իրենց կրօն։ Ո'չ հայրենի երկրի, ո'չ ալ ազգային լեզուի կապն ունին իրենց մէջ։ Բայց իրենց հին կրօն իւր հին սրբազան լեզուաւ բաւական միութեան կապ եղած է իրենց։

Հայրենիք չունենալով, Հրեայք հայրենասէր չեն։ Ռոչիլտներն այնչափ գործնական մարդիկ են որ Երուսաղէմը կը յիշեն միայն իբրեւ ուխտագնացութեան վայր մը։ Բայց եթէ հայրենասէր չեն, հայրենիք ունեցող շատ մը ժողովուրդներէ աւելի ազգասէր են Հրեայք։ Իրենց ազգը կը սիրեն ու կը պաշտպանեն։ Ջերմ համերաշխութեան մը կապով սերտիւ կապուած են միմեանց հետ։ Կը տեսնէք հրեայ վաճառական մը կամ գործարանատէր մը որ ո'չ մէկու ապառիկ կուտայ, բայց կը վստահի իւր ազգակցին, կամ բացառիկ բան մը կ'ընէ ի նպաստ իւր ազգակցին, այն առեւտրական ամենօրեայ գործառնութեանց մէջ իսկ ուր զգացմունք այնչափ քիչ տեղ կը բռնեն, մանաւանդ գործնական Հրէին համար։ Հրեայք այս հանգամանքը ծայրայեղութեան իսկ կը տանին, ուրիշ ազգաց դէմ իրենց քսակը փակելով, ամեն առուտուր իրենց ցեղակիցներուն հետ ընելով, չինական պարիսպ մը դնելով Հրէութեան և արտաքին աշխարհի մէջտեղ։ Իրենց այս երեւելի պակասութիւն այնչափ պախարակելի չէ սակայն երբ խորհինք թէ հալածանաց եւ հարստահարութեանց դարերուն մէջ արտաքին աշխարհն ի'նչ ընթացք բռնած է Հրէից դէմ։ Ամեն կողմէ հալածեալ, ամենէն լքեալ, այս ժողովուրդ ինքն իւր մէջ ամփոփուելու և ուրիշ ամեն ազգերն իրեն թշնամի համարելու մղուած է չարաչար։ Այս զգացման հակազդեցութիւնն է որ այսօր ալ ուրիշ ազգեր Հրէութիւնը թշնամի տարր մը կը նկատեն, եւ անոր դէմ նոր տեսակ հալածանք մը կը սկսին լուսաւորութեան դարուս մէջ։ Բայց մեզ համար կարեւորն այն է որ Հրէից մէջ երեւցած ազգային համերաշխութեան ոգին մեծապէս օգտակար եղած է հրեայ ժողովրդեան տնտեսական զարգացման։ Այն կծծի և գործնական Հրէից մէջ կը տեսնենք սակայն առատասիրութեան մեծագոյն գործերն, երբ խնդիրն է Հրէութեան օգուտն։ Օրինակի համար, Պառոն Հիրշ 100 հազար ֆր·ի յետին գումարին համար ամիսներով կը վիճաբանի այն երկրին կառավարութեան հետ որ պատճառ եղած է իւր անհագին հարստութեան, և գրչի հարուածով մը 50 միլիոն ֆր· մէկէն կը նուիրէ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ Հրէից արհեստական կրթութեան համար։

Հրէից մէկ ուրիշ ձիրքն է իրենց ընտանեսիրութիւնը։ Բաղդատմամբ ուրիշ ժողովրդոց, Հրեայք ամենէն աւելի յարգեալ են ամուսնական կենաց, եւ ո'րչափ բարձր, ո'րչափ խոնարհ ընտանիքի վերաբերին, իրենց զուարճութիւններն ու հաճոյքներն ընտանեկան շրջանակի մէջ վնտռելու մասնաւոր հակամիտութիւն մ'ունին։ Երբ զբօսավայր մ'երթաք ուր Հրեաներ ալ գտնուին, անմիջապէս աչքերնուդ կը զարնէ սա իրողութիւն թէ Հրեայք ընտանիքով եկած են և ընտանեօք կը զուարճանան, մինչ ուրիշ ազգաց մէջ շատեր աւելի կ'ախորժին առանձինն զուարճանալ։ Այս հանգամանք իրենց առօրեայ կենաց վրայ կ'ազդէ մեծապէս։ Կանուխէն ընտանիք մը հոգալու հարկադրեալ, Հրեայն ապրուստ մը ճարելու կամ իւր ապրուստի միջոցն աւելի շահաւոր ընծայելու հզօր մղում մը կը զգայ։ Պէտքը մարդուս ամենամեծ խթաններէն մին է։ Խնայասէր Հրեայն չի խորշիր ամուսնութեան ծախքէն, որ մեր շատ մը երիտասարդաց համար բաւական պատճառ է ամուսնութենէ զգուշանալու։ Եւ ամուսնացեալ կենաց պէտք կանուխէն կը կազմեն Հրէին մէջ աշխատասիրութեան և խնայասիրութեան սովորութիւններն, որք զինք չեն թողուր իւր բովանդակ կենաց մէջ, և բախտի ամենամեծ արկածներու դէմ կը պաշտպանեն զինք։

Եթէ այս և այսպիսի հանգամանաց արդիւնք չէ, հապա ի՞նչ բանի արդիւնք է Հրէից զարմանալի յաջողութիւնը բովանդակ աշխարհի մէջ, մանաւանդ քաղաքակրթութեան մեծագոյն կեդրոններուն մէջ։ Ամեն ազգ ունի իւր գէշ մարդիկն, և Հրէից մէջ ալ կան նողկալի տիպարներ։ Բայց Հրէից կրօնն և պատմութիւնը չար բան մը չեն սովրեցներ իրենց։ Ամենաբարձր քաղաքակրթութեան ընդունակութիւն ցուցնելով, Հրեայք իրենց ցեղական ու կրօնական հանգամանաց դէմ ուղղեալ շատ մը նախապաշարումներ արդեամբ ցրած են։ Լոնտոնի, Փարիզի, Վիեննայի, Փէշթայի, Պերլինի, Ֆրանքֆորթի, Վարշաւիոյ մէջ, բարձր ազնուականութեան դասերուն մէջ կը փայլի Հրեայն։ Գործնական Հրէին համար, ամեն բան կրնայ ձեռք բերուիլ դրամով։ Բայց դրամը միայն չէ որ ընկերային բարձր դիրք մը տուաւ իրեն Եւրոպիոյ ամենէն զարգացեալ ընկերութեանց մէջ։ Բարձր կրթութիւն, տաղանդ և բարեգործութիւն Հրէին առջեւ բացին դուռներ որք միշտ իւր առջեւ փակուած կը կարծուէին։ Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովն, յետոյ Լորտերու ժողովն և Ֆրանսայի Կաճառն (Ինսթիթիւ) Ռոչիլտներ ունին իրենց անդամոց մէջ։ Վիեննայի խստաբարոյ Արքունիքն այժմ թոյլ կուտայ որ սեմական դէմքեր արիական դէմքերու հետ խառնուին պալատական շրջանակներու մէջ։ Մարդասիրական մեծ ձեռնարկութեանց մէջ հրեայ բարերարներու անուանք անվրէպ կ'երեւին։ Պատերազմի և խաղաղութեան խնդիրներու մէջ իսկ ձայն ունին Հրեայք. զի դրամական ոյժն այսօր Եօթներորդ կամ Ութերորդ Մեծ Տէրութիւն մ'է, որ միւս Մեծ Տէրութեանց քաղաքականութեան կը միջամտէ։ Հրէից այս անօրինակ յաջողութիւն դարուս ամենէն հետաքրքրաշարժ և շահեկան երեւոյթներէն մին է։ Այդպիսի տարր մ'է ահա որ կը հաստատուի և կը զօրանայ Թուրքիոյ մէջ ալ, և այն ժողովուրդք որոց դէմ ո' և է կերպիւ մրցիլ կուգան Հրեայք, լաւ կ'ընեն եթէ ուշի ուշով ուսումնասիրեն Հրէից այս եզական բարգաւաճման պատճառներն, և անոնցմէ օգուտ քաղելու հոգտանին։ Մէկ օրէն միւսն ազգ մը գաղափար կամ սովորութիւն չի փոխեր։ Բայց եթէ ազգերն ենթակայ են գէշ օրինակներ առնելու և զեղծանելու, անշուշտ ընդունակ են լաւ հանգամանքներ ալ իրարմէ ընդօրինակելու, և յաջողագոյն պայմաններու մէջ իրարու հետ մրցելու։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պիզմարք իշխան Ռայխսթակին մարտ 30ի նստին մէջ բանախօսելով, հերքեց անոնց կարծիքն որք կ'ըսեն թէ իշխան-նախարարապետը շատ ծերացած և տկարացած ըլլալով, հանրային ամեն պաշտօնէ պիտի քաշուի։ Յայտարարեց որ «թէպէտ իւր ուրիշ պաշտօնները պիտի թողու, զի կրնայ թողուլ, բայց չի կրնար ուրիշի փոխանցել կամ կտակել այն վստահութեան և փորձառութեան գումարութիւնը զոր կրցած է ստանալ երեսուն տարւոյ արտաքին քաղաքականութեան վարչութեամբ»։

—Փարիզ, 30 մարտ.— Երեսփ· ժողովը, բուռն ընդդիմութեան մը հակառակ, 259ի դէմ 266 քուէով ստիպողութիւն տուաւ Մերակոյտէն Երեսփ· ժողովոյ ղրկուած տեղեկագրոյն, որ կը տրամադրէ թէ հանրային պաշտօնէից պատուոյն դպչող ամեն հրատարակութիւն պատժական դատարանի վճռոյն պիտի ենթարկի։ Այս խնդրոյ վրայ վիճաբանութիւնն երեքշաբթի (երէկ) տեղի պիտի ունենայ։

—Զանզիպարէ քաշուած հեռագրեր թշնամութեան թեթեւ գործեր կը ծանուցանեն Գերմանաց կողմէ Արաբաց դէմ։ Գերման մարտանաւ մը 230 մարդիկ ցամաք հանեց, որք այրեցին զՊոնտուշի, և քանի մը Արաբներ զարկին։ Ուրիշ մարտանաւ մը կրակի բռնեց Արաբաց բնակավայր մը։

—Սերպիոյ նոր կառավարութիւնը պաշտօնանկ ըրաւ շատ մը պահպանողական («յառաջդիմական») պաշտօնեաներ և անոնց տեղ կարգեց ազատական կամ արմատական կուսակցութեան պատկանող պաշտօնեաներ։

—Պ· Զանքօվ, Պուլկարիոյ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը, վերջնապէս բնակութիւն հաստատեց Պելկրատի մէջ։ Ան այս պէտք եղած ձեւակերպութիւնները կատարելու համար տեսակցեցաւ արտաքին գործոց և ներքին գործոց նախարարներուն հետ։ Մարտ 30ին ներկայացաւ Պ· Ռիսթիչի։ Որչա՜փ կը բաղձայ Պ· Զանքօվ օր մը Պուլկարիոյ մէջ ալ ինք նոյն դերը կատարելու նոյնչափ յաջողութեամբ ինչ որ Պ· Ռիսթիչ կատարեց Սերպիոյ մէջ։

—Միլան Թագաւոր փափաք յայտնած ըլլալով որ Պուլկարիայէն անցած միջոցին ո' և է ընդունելութիւն չըլլի իրեն, Ֆերտինանտ իշխան, որ շքեղ ընդունելութեան մը համար պատրաստութիւններ հրամայած էր, հակառակ հրաման տուաւ, և նախորդ թագաւորն իշխանապետութենէն անցաւ իբրեւ «կոմս Թաքովայի»։

—Բոլորովին հերքուեցաւ այն լուր թէ կոմս Հէրպերթ Պիզմարքի պաշտօնն էր ի Լոնտոն՝ Անգլիան մտցնել Երրեակ Նիզակակցութեան մէջ, և այս առթիւ շատ մը բաներ գրուեցան՝ ապացուցանելու համար թէ Անգլիա չի կրնար մասնակցիլ այդ նիզակակցութեան։

—Ռայխսթակի ընկերվարական անդամ Պ· Կիլլէնպերկէր դատի ենթարկեցաւ՝ լրագրութեան մէջ նախատելուն համար գերմանական խորհրդարանական մարմինն, որուն կը վերաբերի ինքն ալ։

—Մարտ 29ի երեկոյն փակեցաւ Փարիզի հրապարակին վրայ ռուսական 4% նոր փոխառութեան ստորագրութիւնն, որ շատ մեծ յաջողութիւն մ'ունեցաւ։

—Պաւիերայի կառավարութիւնը Դաշնակցային Խորհրդոյ մէջ իւր ներկայացուցչին հրահանգ տուաւ հակառակիլ այն փոփոխման զոր Բրուսիոյ կառավարութիւնը կ'ուզէ մուծանել Պատժական օրէնքին և Լրագրական օրէնքին մէջ, ինչպէս կը գրէինք անցեալ օր։

—Աւստրիոյ Երեսփ· Ժողովոյն մարտ 29ի նստին մէջ, հակահրէական երեսփոխան Պ· Բայզէր պահանջեց վիճաբանութեան ենթարկել հրեայ ռաբունի Պ· Պլօքի Կոլոմէյէ ընտրուելուն երեսփոխանական ընտրութեան խնդիրն, որուն դէմ ջերմապէս պիտի խօսին հակահրէական երեսփոխանք։ Ատենապետ Պ· Սմոլքա ապահովեց զՊ· Բայզէր թէ այն ընտրութիւն Ժողովոյ Օրակարգին մէջ պիտի դրուի։ «Բայց, յարեց, առ այժմ

—) 30)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԵՐՆԱՆՏ

Եթէ մանկամարդ կնոջ մը սրտէն աւելի անըմբռնելի բան չկայ, փոխադարձաբար ծերունւոյ մը սիրտն ըմբռնելէ աւելի դիւրին բան չկայ։ Կասկած և դիւրահաւատութիւն մշտնջենական մարտ մը կը մղեն անոր, ի հաշիւ իր ունայնասիրութեան։ Այն ընկերական կեդրոնին մէջ ուր կ'ապրէր Պ· տը Մոնժիռօ, ունայնասիրութիւնն այնպիսի ծանր և կարեւոր դեր մը կը կատարէ որ յաճախ սէր կը կարծեն զայն, առանց խորհելու թէ, սրտէն բղխող ամեն զգացման նման, սէրն այն աստիճան յարգելի է որ կարծուածին չափ հասարակ բան մը չէ։

Կոմսը վայրկեան մը խորհեցաւ յետոյ թէ ի՛նչ եղանակաւ խնդրոյն մէջ պիտի մտնէր, անշուշտ իր խորհրդարանական սովորութեանց բերմամբ, հետաքրքրութիւնն սկսաւ յանդիմանութիւններով, լուրջ եւ պաշտպանողական ձայնով մը յանդիմանելով երկու երիտասարդները թէ տիկին տը Պառթէլի և իր եղբօրդուստր նման երկու յարգելի կանանց քով ներմուծած էին կին մը որուն վրայ այնքա՛ն գէշ զրոյցներ կը շրջէին, զոր կ'ամբաստանէին թէ անխորհուրդ ընթացք մը ունի և որ անտարակոյս, իր թեթեւութեամբ և ընկերական սովորութեանց անգիտակցութեամբ, գայթակղութիւն մը պիտի պատճառէր այն տան մէջ ուր զինքն ընդունելու անխոհեմութիւնն ունեցած էին։

Դժբաղդաբար, ատենակալին յարձակման եղանակն, որ ուրիշ ամեն առթիւ սքանչելի էր, ներկայ պարագային մէջ ի դերեւ պիտի ելնէր այն տեսակ մը կասկածին պատճառաւ զոր երկու երիտասարդք ունեցած էին տը Մոնժիռօ կոմսին Ֆէրնանի հետ ունեցած գաղտնի յարաբերութեան, ինչպէս նաեւ այն շահուն վրայ զոր նա կրնար ունենալ, այս պարագային մէջ, ճշմարտութիւնը գիտնալու։ Ուստի, իրենց մէջ արագ ակնարկ մը փոխանակելով, որոշեցին անխնայ չարչարել ծերունի տարփածուն որ իրաւունք ունենալ կը կարծէր բռնաւորական կերպիւ ի գործ ածել իր հարուստ մարդու առաւելութիւնները։ Արդէն, երկուքն ալ հաւասարապէս մտահոգութիւն կը պատճառէին Պ· տը Մոնժիռօի, Ֆապիէն տը Ռիէօլ՝ իր վաղեմի սիրահարի ձեւերովն և Լէօն տը Վօ՝ նոր սիրահար մը դառնալու յաւակնութեամբն։ Սակայն, ինչպէս կը գուշակուի, մարտն աւելի սաստիկ պիտի ըլլար Լէօն տը Վօի կողմէ որ տիկին տը Պառթէլի տան մէջ զգուշութեամբ վարուելու պէտք չունէր, և նախանձով ալ գրգռուած էր, քան Ֆապիէն տը Ռիէօլի կողմէ որ՝ Քլօթիլտի վրայ իր ունեցած խորհրդոյը պատճառաւ՝ չէր ուզեր իր դէմ թշնամիներ հանել մանկամարդ կնոջ շուրջը։

Ուստի Լէօն տը Վօն եղաւ մենամարտի հրաւէրն ընդունողն և ինք պատասխանեց Պ· տը Մոնժիռօի յանկարծական ամբաստանութեան։

—Ներեցէ՛ք ինձ, պարոն կոմս, ըսաւ պաշտպան կանգնելով անմեղութեան, ներեցէք որ հերքեմ այն նախապաշարումները զորս ունիք տիկին Տիւքուտրէյի դէմ։

—Տիկին Տիւքուտրէյ՛, տիկին Տիւքուտրէյ՛, կրկնեց կոմսն անհամբերութեամբ մը զոր չէր կարող զսպել. դուք քաջ գիտէք թէ այս անձը տիկին Տիւքուտրէյ չկոչուիր։

—Այո՛, գիտեմ, յարեց Լէօն, քանի որ դիպուածական անուն մըն է այս զոր տուին նմա այս նոր առթիւ. բայց, այսպէս կոչուի կամ ոչ, ո՛չ նուազ ճշմարիտ է թէ սքանչելի կին մըն է եւ թէ ամեն սքանչելի կանանց նման կը բամբասեն զինքը. այս է ամենը։

—Կը բամբասե՞ն, ըսաւ ատենակալը. եւ ինչո՞ւ համար պիտի բամբասեն այդ տիկինը։

—Դո՛ւք, ընկերական բարձր դիրքի տէր մարդ մը, պէտք ունի՞ք ինձ հարցնելու. կը բամբասեն, որովհետեւ կը բամբասեն. ահա՛ պատճառը. Միթէ դուք չէ՞ք ճանչնար Ֆէրնանը։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք։

—Կը հարցունեմ թէ Ֆէրնանը չէ՞ք ճանչնար այնպէս ինչպէս կը ճանչնան զայն, ինչպէս Ֆապիէն եւ ես կը ճանչնանք զինքը, իր տունը, իր օթեակը ընդունուած, իր սեղաններուն մասնակցած ըլլալով։ Գիտէ՞ք թէ իր սեղաններն համբաւաւոր են իբր Բարիզի ամենէն աւելի զուարթ սեղանները։

—Այո՛, գիտեմ այդ ամէնը. սակայն տիկին Տիւքուտրէյը չեմ ճանչնար։

—Ներեցէ՛ք. վայրկեան մը առաջ դուք գիտել կուտայիք թէ այս կնոջ անունը տիկին Տիւքուտրէյ չէ։

—Զրուցելու համար . . .

Կոմսը կանգ առաւ շփոթած։

—Զրուցելու համար Ֆէրնանը։ Այլ ամեն մարդ այսպէս կը կոչէ զինքը։ Գիտէք թէ համբաւաւոր ըլլալուն առանձնաշնորհմանց մին է շարունակ լսել իր անուան կրկնուիլն՝ առանց տիտղոսի։ Արդ, Ֆէրնանն Բարիզու երեւելի անձնաւորութեանց մին է, իր գեղեցկութեամբ եւ նրբամտութեամբ, իր խելացութեամբ եւ համարձակութեամբ, իր պչրասիրութեամբ եւ ազատամտութեամբ։ Այո՛, այո՛, մենք ամենքս՝ որ ինքզինքնիս շատ խելացի կամ շատ զօրաւոր կը կարծենք, մեր ամենէն ճարտար հնարքները պարզապէս դպրոցականներու խաղեր են իրեններուն բաղդատմամբ։ Իր ամենափոքր ստերուն ճշմարտութեամբ լի երեւոյթ մը տալու գերագոյն արուեստ ունի։ Վերջապէս իր խարէութիւններն այնպիսի եղանակաւ մը կը յարմարցնէ որ յաճախ իբր անձնուիրական գործ մը կը կարծուէին անոնք։ Եւ չէ՞ք ուզեր որ այսպիսի գերագոյն կին մը բամբասուի։ Սակայն կը կարծեմ թէ պարտուց մէջ թերացած պիտի ըլլամ, եթէ երբեմն երբեմն չբամբասեմ զինքը։

Պ· տը Մոնժիռօ կը տանջուէր։ Ֆապիէն նշմարելով զայս, նենգութեամբ անոր օգնութեան փութաց։

—Լէօ՛ն, ըսաւ, աղէկ բան չէ այդ ըրածդ, եւ այդ թեթեւութիւնը վայել չէ մանաւանդ այն վայրկենին յորում Ֆէրնանտ կը յօժարի, մեր միջոցաւ, տիկին տը Պառթէլի մատուցանել մին այն նշանաւոր ծառայութեանց զորս աշխարհիկ կին մը պիտի մերժէր անտարակոյս. վասն զի, յարեց, հէգ Մօրիսը անոր վրայ ունեցած սիրոյն սաստկութենէն [illegible] որ մեռնէր եւ ո՛չ ոք կրնայ տարակուսիլ այս բանիս վրայ։

—Սիրոյն սաստկութենէ՛ն, մրմնջեց Պ· տը Մոնժիռօ։

—Ո՛հ, պարո՛ն կոմս, յարեց Ֆապիէն մեծ լրջութեամբ, ասի զուտ ճշմարտութիւն է։ Այժմ, Ֆէրնանտ [illegible] է այս սիրոյն եւ ո՛ր եւ է պատճառաւ մը արդեօք սրտին խո՞րը թաղած է զայն, այն անդունդն ուր այնքա՛ն բաներ կը պահեն կանայք։ Աւասիկ առեղծուածը։ Պ· տը Մոնժիռօ որ մեծ փորձառութիւն ունի աշխարհիկ կենաց, եւ որ մանաւանդ կիները խորապէս ճանչցողի մը համբաւը կը վայելէ, պիտի օգնէ մեզ զայն լուծելու։

—Բնա՛ւ, պարոններ, պատասխանեց կոմսն. երկար ատեն կայ որ այլ եւս այդ տեսակ խնդիրներով չեմ զբաղիր։

—Այն խնդիրներն որք մարդկութիւնը կը հետաքրքրեն, պարոն կոմս, ամենէն բարձր անձնաւորութեանց կողմէ քննուելու արժանի են։

—Սիրելիդ իմ Ֆապիէն, կ'աղաչեմ քեզ թէ բնազանցական գաղափարներու կը տանիս զմեզ, մինչ ընդհակառակն խնդիրն իրականութեանց վրայ է։ Պարոն կոմսը պահ մը առաջ կ'ամբաստանէր Ֆէրնանտը թէ թեթեւաբարոյ է, անխորհուրդ, պչրասէր, անպատշաճ. կը վախնար որ անոր այստեղ բռնելիք ընթացքը գայթակղութիւն չպատճառէր. տակաւին ուրիշ բաներ ալ կ'ըսէր։ Ի՞նչ կ'ըսէիք, պարոն կոմս։

—Ըսածս արժէք մը չունի բնաւ, պարոն, քանի որ տիկին Տիւքուտրէյը չեմ ճանչնար։

—Տիկին Տիւքուտրէյ՛, այժմ դուք կը յամառիք զինքն այդպէս կոչելու, դիտել տուաւ Լէօն տը Վօ։

—Կը յամառիմ որովհետեւ մտածեցի, յարեց ծերունին իր դէմքը շտկելով իբր թէ դատարանի մը առջեւ կեցած ըլլար. կը յամառիմ որովհետեւ պատշաճ է որ, ցորքան այս մանկամարդ կինն այս տան մէջ մնայ, կրէ անուն մը որ կնոջ մը մականուան նմանի, և ո՛չ թէ պարզ անուան մը . . .

—Որ աղջկան մը անուան կը նմանի, ընդմիջեց Ֆապիէն ծանրութեամբ։ Պարոն կոմսը կատարելապէս իրաւունք ունի, եւ ընդհակառակն, սիրելիդ իմ Լէօն, դուն ես թեթեւամիտը։

—Շա՛տ լաւ, պարոն, յարեց կոմսն, յարգենք ընդունուած սովորութիւնները. մարդս երբեք չկրնար շեղիլ անոնցմէ, անպատիժ կերպով, եւ ես իսկ յանցաւոր էի, քանի որ տիկին Տիւքուտրէյ հարսիս տունն ընդունուած էր, անոր վրայ չարախօսելովս։

(Շարունակելի)

քուէարկենք Ելմտացոյցը ։ Նախ գործ, և ապա դրամնք» ։ Բաւական ծիծաղ պատճառեց այս սուր դիտողութիւն ։

—Սամոայէն եկած դոյժը գերմանական և ամերիկեան մարտանաւուց խորտակման վրայ՝ շատ տխուր տպաւորութիւն մ'ըրաւ Պերլինի մէջ ։ Ռայխսթակն անմիջապէս իւր նիստը դադրեցուց ի նշան սգոյ ։ Սամոա կղզեխմբին Ափիայի նաւահանգիստն ապահով կայան մը չէ նաւուց, որք փոթորկաց եղանակին մէջ, նոյմ.էն մինչեւ ապրիլ, փոթորիկ մը ծագելուն պէս նաւահանգիստէն կ'ելնեն և բացը կ'երթան՝ բուստի խարակներուն վրայ չխորտակուելու համար ։ Այս անգամ ալ անգլիական մարտանաւ մը և առեւտրական քանի մը նաւեր փութացած են փախչիլ, բայց ամերիկեան և գերմանական մարտանաւք չեն կրցած ։ Աղէտը տեղի ունեցաւ մարտ 4/16ին, բայց Սամոա Ամերիկայի հետ ուղղակի հաղորդակցութիւն չունի, և մերձաւոր նաւահանգիստն, Օքլընտ, շոգենաւով եօթն աւուր ճամբայ է ։ Գերմանական Օլկա մարտանաւն, որ 1880ին ի ծով իջած է, և ունէր 15 թնդանօթ և 267 նաւազ, բոլորովին չէ կորած, և նաւազք ազատած են ։ Իւր երկու քոյրեր, Ատլէր, 1883ին ի ծով իջած, 127 նաւազք և 4 թնդանօթք, և Էպէր, 84 նաւազ, 1887ին ի ծով իջած, դժբախտ եղան ։ Այս երեք մարտանաւք երկաթէ և փայտէ շինուած էին ։ Ամերիկեան Թրէնթըն, 1875, 348 նաւազք, 10 թնդանօթք, Վանտալիա, 1866, փայտաշէն, 205 նաւազք, 7 թնդանօթք և Նիփսիք, 1878, փայտաշէն, 5 թնդանօթ, 135 նաւազք, բոլորովին խորտակեցան ։ Սպայից և նաւաստեաց կորուստն ընդ ամենայն 140 հոգւոյ կը հասնի ։ Անոնց հետ մէկ տեղ կորան առեւտրական ութ նաւեր ալ ։

—Քոնթէս տը Ֆլանտր և Փրէնսէս Հանրիէթ պելճիական երկու շոգենաւեր էին Մանշի ծովուն մէջ բանող ։ Փրէնսէս Հանրիէթ մարտ 29ին միջօրէին գեղեցիկ օդով ճամբայ ելած էր Տուվրէ, բայց քիչ վերջն օդը մթագնեցաւ, նաւապետը շոգենաւին ընթացքը դանդաղեցուց, և անընդհատ կը հնչեցնէր շնչափողը ։ Յանկարծ Տէօնքըրքի առջեւ, ձախ կողմէն շնչափողի ձայն մը լսուեցաւ ; զոր նաւապետը ճանչցաւ իբրեւ Քոնթէս տը Ֆլանտրի ձայնն, և շոգենաւը ձախ կողմ դարձուց ։ Բայց աւա Փրէնսէսը բախեցաւ Քոնթէսին, զոր ճիշդ մէջ տեղէն ճեղքեց երկուքի բաժնեց ։ Դժբախտ շոգենաւուն առաջակողմն անմիջապէս ընկղմեցաւ գլուխն ի վայր, և յետսակողմը միայն ջուրին երեսը մնաց ։ 16 անձինք խեղդուեցան, ընդ որս Քոնթէսին նաւապետն և օգնականն ։ Իշխան Ժէրոմ Նափոլէոն, պոնափարթեան կուսակցութեան նախկին թեկնածուն (որդի թեկնածուն Ժէրոմ իշխանին երէց որդին է) իւր գրագրին հետ ազատեցաւ, գլխէն թեթեւ վէրք մը միայն ընդունելով ։ Քոնթէս տը Ֆլանտր հին շոգենաւ մ'էր նորոգեալ, իսկ Փրէնսէս Հանրիէթ, որ աղետին լուրը բերաւ յՕսթէնտ, նոր շոգենաւ է, և առաջին ուղեւորութիւնն անցեալ յուլիս ըրած է ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովոյ որոշմամբ՝ Շահնազարեան վարժարանի գործոց կարգադրութեան համար յանձնաժողով մը կազմուած է ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր ։ Այս յանձնաժողով վաղն ի նիստ պիտի գումարի Փոխանորդարանին մէջ ։

Ազգ. Ժողովոյ Ներքին Կանոնագրի վերաքննիչ յանձնաժողովն ի նիստ հրաւիրեալ է յառաջիկայ ուրբաթ, ժամ 7ին, ի խորհրդարան Ղալաթիոյ ։

* * *

Պատրիարքարանի Ելմտացոյցի քննութեան համար Ազգ. Ժողովէն կարգեալ յանձնաժողովն իւր առաջին նիստը պիտի ընէ նոյն օր ժամ 7ին ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ ։

Եւդոկիոյ Պատրիարքական Փոխանորդ Արժ. Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան այս առաւօտ ռուսական Աւստ. շոգենաւով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Սամսոն ուստից իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի ։ Ն. Արժանապատուութիւն երէկ Պատրիարքարան երթալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և իւր պաշտօնին վերաբերեալ հրահանգներ առաւ ։ Յետոյ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ յերուսաղէմատուն և նոյնպէս իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց ։

Երէկ իրիկուն, մինչեւ ուշ ժամանակ, բազմաթիւ բարեկամք, գլխաւորաբար Գատը գիւղի երեւելիք շոգենաւ գնացին ողջերթ մաղթելու Արժ. Տ. Եղիշէ վարդապետին ։

Կ'իմանանք թէ Գատը գիւղի Պատ. ազգայինք, նախաձեռնութեամբ Վսեմ. Աբիկ էֆէնտիի, ձեռնարկած են իրենց մէջ հանգանակութեամբ կարեւոր եւ արժանավայել նուէր մը ընել իրենց նախորդ քարոզչին, ի նշան համակրանաց և նորա պաշտօնավարութեանն իրենց ունեցած գոհունակութեան ։

Լսում ենք, որ կոմսուհի Լորիս-Մելիքեան իւր հանգուցեալ ամուսնոյն յիշատակին նուիրել է 500 րուբլի յօգուտ Թիֆլիսի քահանաների «Ապահովութեան դանձարանի» ։ (Մշակ)

Աւասիկ երրորդ վիճակաւ դադարեալ եկեղեցական և աշխարհական քսան և վեց երեսփոխաններն որոց անունք Ազգ. Ժողովոյ Մայր Դիւանին կողմէ յատուկ պաշտօնագրով ծանուցուեցան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որպէս զի դադարելոց տեղ նոր ընտրութեան հրահանգ ղրկուի Պատրիարքարանէն ։

Եկեղեցական Երեսփոխանք

1. Տ. Գարեգին Եպիսկ. Սրուանձտեանց
2. » Յակոբ Վրդ. Ա. Փափազեան
3. » Սահակ Ա. Քհյ. Տ. Սարգսեան
4. » Յովհաննէս Քհյ. Շահպազեան

Կեդրոնական Երեսփոխանք

1. Պապի	էֆ.	Պապօեան
2. Գրիգոր	»	Սէլիմբէճեան
3. Ղազար	»	Հովուեան
4. Յարութիւն	»	Պէկեան
5. Նշան	»	Պօյաճեան
6. Վիչէն	»	Օրմանեան
7. Սեներքերիմ	»	Մանուկեան
8. Համբարձում	»	Մագսուտեան
9. Տիգրան	»	Եուսուֆեան
10. Միհրան	»	Գազանճեան
11. Ստեփան	»	Տամատեան
12. Յարութիւն	»	Նորատունկեան
13. Գէորգ	»	Շնորհքեան
14. Միքայէլ	»	Մամիկոնեան

Գաւառական Երեսփոխանք

1. Սերովբէ	էֆ.	Ագնաւորեան
2. Աւետիս	»	Թէնկիրեան
3. Յակոբ	»	Պարոնեան
4. Կարապետ	»	Իւթիւճեան
5. Արփիար	»	Արփիարեան
6. Յովհաննէս	»	Պօյաճեան
7. Կարապետ	»	Երէցեան
8. Կարապետ	»	Միրիճանեան

Երէկ Պատրիարքարանի մէջ իմացուելով որ հրդեհ ծագած է ի Գարակէօմիւրք, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ հայրն փութաց յիշեալ թաղին եկեղեցին երթալ որպէս զի եթէ եկեղեցին վտանգի մէջ է պէտք եղած օգնութիւնները հասցնէ ։ Բարեբաղդաբար եկեղեցին վտանգէ զերծ էր բոլորովին ։

Օրթագիւղի Հախիխեանց և Նեքտար վարժարանին ի նպաստ կազմակերպեալ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի ցերեկ ժամ 6 ին վարժարանի սրահին մէջ ։ Կը խնդրուի որ անոնք որք վիճակահանութեան տոմս ունին, ներկայ գտնուին և ստանան իրենց շահած պարգեւները ։ Շահող թիւերուն ցանկը պիտի հրատարակուի լրագրաւ ։

Հանգուցեալ Ալէմանաքեան Խաչիկ աղայի որդին, ՊԵՏՐՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԱԼԵՄԱՆԱՔԵԱՆ որ երկար ժամանակէ հետէ անկողնոյ կը ծառայէր, այս առաւօտ կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի 45 ամաց, յանմխիթար սուգ թողլով իր կինը, զաւակունքն և համայն ընտանիքը ։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, հինգշաբթի, կէսօրին, ի Բերա, Բանկալթի, Գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, ուր փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը ։

Ըստ հրահանգի Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմ. Խորհրդոյ, Հոգաբարձութիւնս որոշած ըլլալով սկսիլ վարժարանիս աշակերտաց քննութեան, Մեծ Պաղչէ մէջ իսկ, ներկայիւս պատիւ ունի հաղորդել իր սոյն տնօրինութիւն՝ ի գիտութիւն ուսումնասէր ազգայնոց ։

Քննութիւնք պիտի սկսին մարտի 26 ի կիրակիէն և աւարտին մէկ շաբաթէն ։ Դասուց սկզբնաւորութիւնը կը լինի առաւօտեան ժամ 8½ին, ըստ Եւրոպացւոց, և կէս աւուր մէկ ժամ դադարէ յետոյ՝ դասերը կ'աւարտին երեկոյեան ժամ 4.20ին.

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ս. Խաչ երկսեռ վարժ. Սկիւտարու
Ատենապետ Ատենադպիր
Գ. ՑԵՐԱՑԵԱՆ ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐՆ

Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա, Դատական Նախարար Վսեմ. Ճէվտէտ փաշա, Կրթական Նախարար Վսեմ. Միւնիֆ փաշա, Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշա և պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան երէկ առաւօտ ի Բերա Օթէլ տ'Անկլըթէռ երթալով այցելութիւն տուին Միլան Թագաւորին ։

Ն. Վեհափառութիւն՝ ընկերակցութեամբ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ փաշայի և մասնաւոր քարտուղար Պ. Միլիչէվիչի, ժամ 5ին պալատական կառքերով Նշան Թաշ գնաց և այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշայի և Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշայի ։ Վերադարձին, Միլան Թագաւորն անգլիական դեսպանատունը գնաց ուր Սըր Ուիլիըմ Հուայթ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ն. Վեհափառութեան ։ Սեղանին ներկայ էին, բաց ի Թագաւորէն, քարտուղար Պ. Միլիչէվիչ, Թիկնապահ Պ. Բասիչ և անգլ. դեսպանէն, սերպիական դեսպան Պ. Նովագովիչ, պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Շիէզէլ Բերէնտոֆ, Բերայի Թաղապետութեան Նախագահ Պրաք պէյ, անգլիական դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք ոմանք ։

Միլան Թագաւորն անգլիական դեսպանատունէն ելնելով մեծ տէրութեանց դեսպաններուն անձամբ այցելութեան գնաց. իսկ միւս տէրութեանց դեսպաններուն իւր այցետոմսը ղրկեց ։

Սերպիոյ հրաժարեալ Թագաւորն իրիկուան դէմ Պոլսոյ կողմն անցնելով Բ. Դուռը, Դատական պաշտօնատունը, Մէշրիֆի պաշտօնատունը և պարսկական դեսպանատունը գնաց և անոնց ներս մտնելու, իբր փոխադարձ այցելութիւն, իւր մասնաւոր քարտուղարին հետ այցետոմսը ղրկեց այն բարձրաստիճան անձանց որք առաւօտուն այցելութիւն տուած էին իրեն ։

Միլան Թագաւորը Պոլսոյ այլ և այլ նշանաւոր վայրերն այցելելէ յետոյ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց և այցելութիւն տուաւ Ամեն. Տ. Դիոնէսիոս Պատրիարքին ։ Ն. Վեհափառութիւն երեկոյին ուշ ժամանակ Բերա վերադարձաւ ։

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՔ

Կայսերական իրատէով Բարձր. Ջէքիյէ Սուլթանուհւոյն գործակատար անուանուեցաւ Հաշուակալութեան Դիւանի անդամներէն Հաֆըզ Սայիտ էֆէնտի ։

Սեբաստիոյ Հօզա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Խալքալի նախկին գայմագամ Օսման Ֆէհմի պէյ ։

Իւլդըզի առաջին աստիճան տրուեցաւ Առողջապահական ժողովոյ անդամ և հաշուակալ Խուրշիտ պէյի ։

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ Պ. ՏԸ ՀԻՐՇ

Մէսաժէ կ'իմանայ թէ Պ. Կնայստի վճռով որոշեալ գումարին (27,511,854 ֆրանք) և Օսմ. Պանքայի Բարիզու ճիւղին յանձնուած գումարին (24,480,000 ֆրանք) միջեւ կեցած տարբերութիւնը, այն է 4,031,854 ֆրանքին վճարման խնդրոյն համար կայս. կառավարութեան և Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան միջեւ հաշտարար կարգադրութիւն մը պիտի լինի, առանց վերստին հինգերորդ իրաւարարին դիմելու պէտք մնալու ։

* * *

Կայս. կառավարութեան խնդրանօք, Օսմ. կայս. Պանքան հրաւիրած է իր Բարիզու ճիւղին որ Պ. տը Հիրշի կողմէ յանձնուած գումարէն երկու միլիոն ֆրանքը ձոյլ ոսկի ղրկէ ի Կ. Պոլիս ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

ԿԱՅՍԵՐԱԶՈՒՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԵԱՑ

Կայսերազուն իշխանուհեաց հարսանեաց հանդիսին առթիւ երէկ ժամ 3½ին կայս. պալատան մէջ ճոխ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ էին Շէյխ-իւլ-Իսլամ Բարձր. Եօմէր Լութֆի էֆէնտի, Պետական Խորհրդոյ անդամ Շէրիֆ Ապտուլլահ փաշա ու Սէյտ Ֆազըլ փաշա, Րէիս-իւլ-Իւլէմա Նէճիպ Մոլլա էֆէնտի, Շէյխ-իւլ-Իսլամի խորհրդական Նէճիպ էֆէնտի և այլ բարձրաստիճան կրօնական պաշտօնեայք ։ Սեղանէն առաջ հրաւիրեալք Մարգարէի ծննդեան գրքին ընթերցման ունկնդրեցին ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանին եւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յանուն կայս. գահոյից ։ Յաւարտ ընթերցման հրաւիրեալք սեղան բազմեցան և ժամ 8 ին մեկնեցան ։

Երեկոյին եւս փառաւոր սեղան մը տրուեցաւ ի կայս. պալատ, որուն ներկայ գտնուեցան Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, Նախորդ Խալիլ Իսմայիլ փաշա, Նախկին Մեծ-Եպարքոս Խայրէտտին փաշա, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, Սպարապետ Ալի Սաիպ փաշա, Ծովային Նախարար Հասան փաշա, Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Արիֆի փաշա, Ներքին գործոց Նախարար Միւնիր փաշա, Դատական Նախարար Ճէվտէտ փաշա, Կրթական Նախարար Միւնիֆ փաշա, Ելմտական Նախարար Յակոբ փաշա, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Զիհնի փաշա, Եվգաֆի Նախարար Մուսթաֆա փաշա, կայս. աւագ Թիկնապահ Նամըգ, Իսմայիլ Հագգը, Ֆուատ, Ճէմիլ ու Ալի Նիզամի փաշաներն, կայս. անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար Բէհաֆ փաշա, գաղթականաց ընդհանուր վարչութեան նախագահ Եուսուֆ Րիզա փաշա, Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Յարութիւն փաշա, եգիպտացի Հալիմ փաշա, հանգստեան թոշակի վարչութեան վերատեսուչ Թեվֆիք փաշա, Տէֆթէրի Խագանիի վերատեսուչ Ալի Րիզա փաշա և զինուորական ու քաղաքային անպաշտօն ու պաշտօնի վրայ գտնուող բարձրաստիճան անձինք ։ Նոյնպէս ներկայ էին Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆօսթէր, սեղանաւոր Պ. Զարիֆի, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահ Պ. Օպարէ, Ռումելիի երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Կրօսհօֆ, Րէժիի տնօրէն Պ. Օպուանօ, Րէժիի փոխ-տնօրէն Պ. Պալս, ասիական երկաթուղեաց տնօրէն Պ. Բիւլման, Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Տրզօ, Քրէտի Լիոնէ դրամատան տնօրէն Պ. Լըմուան, Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Բայլարտ և աւստրիական Լլոյտի ընկերութեան մայրաքաղաքիս տնօրէն Պ. Ֆորնի ։ Բոլոր ներկայք արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց ։ Հացկերոյթի պահուն կայս. պալատան նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց ։

«ՍԵՐՎԻ» ԵՒ «ԹԱՍՖԻՅԷ»

Լ. Հէրալտ ծանուցանելէ յետոյ թէ ի մօտոյ պիտի ելնէ կայսերական իրատէ մը արտօնելու համար՝ Ելմտական Նախարարութիւնը՝ կալուածական տուրք (վէրկի) փոխարէն ընդունիլ պաշտօնեից ամսաթոշակի «Սերվի»ներ, կ'ըսէ թէ Վսեմ. Յակոբ փաշա սոյն տնօրինութիւնը մատուցանելով կայսերական վաւերացման, յոյժ իմաստուն և ճարտար կերպով շարժած է, վասն զի այս եղանակաւ կը փրկուին այդ տուրքոց հաւաքումն որ մինչ դժուարաւ կը կատարուէր և միեւնոյն ժամանակ «Սերվի»ներու գինը կը բարձրացընէ հրապարակի վրայ ։ Այս առթիւ անգլիա-ֆրանսական թերթը կ'ըսէ որ, Ելմտական Նախարարն եթէ նմանօրինակ տնօրինութիւն մը բռնած ըլլար նաև Թասֆիյէի արժէթղթոց համար, յայտարարելով որ կալուածական տուրքը կրնայ վճարուիլ, օրինակի համար 100ին 80ը «Սերվի»ով և 100ին 20ը Թասֆիյէով, Ն. Վսեմութիւն եւս առաւել ճարտար տնօրինութիւն մը բռնած կ'ըլլար ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՐԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Յայտնի է թէ կայս. զօրաբանակաց յատկացեալ Նպարեղէնք ինչպէս նաև Ներքեղէնք նուազագրով կը հայթայթուին ։ Այն բազմաթիւ բարեկարգեանց մէջ որոց ձեռնարկած է Ելմտական Նախարար Յակոբ փաշա, Ն. Վսեմութիւն ծրագիր մը ունի որուն համեմատ այդ նուազագրք նոր եղանակաւ մը պիտի կատարուին, ձեռամբ յատուկ յանձնաժողովոյ մը որ պիտի կազմուի ո՛չ միայն զինուորականներէ, այլ և բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ, ո՛ր և է սխալման առիթ չտալու համար ։ Այս առթիւ վերապահմամբ կը հաղորդենք մեզ հասած լուր մը թէ յետ այսորիկ օսմանեան հպատակք միայն պիտի կարենան մասնակցիլ կառավարական զանազան պաշտօնատանց յատուկ հայթայթմանց նուազագրքին ։ (Մեսաժէ)

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ՍՈՒՐԻԱ

Լը Թէմփս ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Պ. Յուսէֆ Էլիասի խնդրած մենաշնորհը, Աքքայէն ի Դամասկոս և ի Հաւրան երկաթուղւոյ մը շինութեան համար, սկզբամբ ընդունուեր է Նախարարաց խորհրդոյն կողմէ և հրամայուեր է Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան՝ որպէս զի այդ ծրագիրն և յարակից պաշտօնագիրք Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու վճռի մէջ գրուին ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպան Պ. Շթրաուսի կողմէ Բ. Դրան մօտ եղած ձեռնարկներուն վրայ, Սուրիոյ ամերիկեան վարժարանք, որք ժամանակէ մը հետէ փակուած էին, պիտի բացուին ։

ԵՐԷԿԻ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ ժամ 3 ին ի Պոլիս Զէնէբլի Գույու Ահմէտ Ալի Փաշա թաղին Գարաքօլխանէ փողոցին մէջ փայտաշէն տունէ մը հրդեհ ծագելով հակառակ եղած ջանքերու 16ի չափ տուներ հրոյ ճարակ եղան ։

Վեհ. Սուլթանն իմանալով այս ցաւալի արկածն, Իւր սենեկապետներէն Բաղըր պէյի միջոցաւ 200 ոսկի ղրկեց հրկիզելոց բաշխուելու համար ։ Բաղըր պէյ հրդեհի վայրը ժամանելով շրջակայ պահականոցին մէջ իւր ձեռօք հրկիզելոց բաշխեց Վեհ. Սուլթանի դրամական շնորհը ։ Հրկիզեալք ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց եւ բարօրութեան Ն. Կ. Վեհափառութեան ։

Թաղապետական Բ. շրջանակի հաշուակալ Շէֆիք պէյ երէկ մինչեւ իրիկուն հրդեհի վայրը մնաց եւ, ըստ կայս. հրամանի, հաց եւ այլն բաշխեց հրկիզելոց ։

ՍԱԼՆԱՄԷ

Ընդհանուր վիճակագրութեանց տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ արաբական 1306 տարւոյ տարեցոյցն (Սալնամէ), որ ընդհանուր վիճակագրութեանց յանձնաժողովոյ կողմէ պատրաստուած էր, տպագրուած և ի հրապարակ հանուած է ։

ԼԸՄԲՈՒԼԱՃ ԷՖԷՆՏԻ

Վճռաբեկ ատեանի անդամներէն Լըմբուլաճ էֆէնտի, որ վերջերս Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս եկած էր, ինչ ինչ դատական խնդիրներու քննութեան համար Պալըքէսէր պիտի ուղեւորի ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆՔ ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄՆՔ

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Սինոպի նախորդ նախագահ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի՝ Սինոպէն և Թաթար բազարճըգցի 102 իսլամ գաղթականք Վառնայէն ։

Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցան Ադրիանուպոլսոյ ընդհանուր դատախազ Մէհմէտ Րէշիտ պէյ՝ իւր պաշտօնատեղին, Պաղտատի ռուսական հիւպատոսն՝ ի Պաղտատ և Ճիտտէի հոլանտական փոխ-հիւպատոսն՝ ի Ճիտտէ ։

Այս առաւօտեան Աւստ. շոգենաւով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ Եւդոկիոյ կառավարիչ Տաւուտ Լութֆի էֆէնտի ի Սամսոն, ուստից իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի ։

Պէյքոզի Թաղապետական նախորդ բժիշկ Տօքթ. Իլիաս էֆէնտի Մալխասեան որ իբր մէկ տարիէ հետէ Մաքրիգիւղի մէջ ի գործ կը դնէր իր արուեստն, այսօր Պանտըրմա կ'ուղեւորի ուր պիտի հաստատուի ըստ փափաքանաց տեղւոյն բնակչաց ։

ՆԱԶՄԻ ՊԷՅ

Բարձր. Սպարապետին առաջին Թիկնապահ անդակալ-գնդապետ Նազմի պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, նախընթաց օր մեռաւ ։

ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍՔ

Ռումելիի Երկաթուղեաց պարտատոմսք երէկ յանկարծ բարձրացան մինչեւ 58 ֆր. և այս առաւօտ 57 ֆր. էին ։ Բնականաբար զանազան բացատրութիւնք կը տրուին Երկաթուղւոյն այս բարձրացման ։ Իրողութիւնն այն է թէ Վիէննայի հրապարակն այս օրերս բաւական քանակութեամբ Օսմ. Երկաթուղի գնած է. որովհետեւ պարգեւաւոր թղթոց շրջաբերումն Աւստրիոյ մէջ արգիլուած լինելով, սակաւաթիւ պետական պարգեւաւոր թղթեր բացառիկ շնորհ մը կը գտնեն Վիէննայի Սակարանին մէջ ։ Եթէ այս բացատրութիւն ճիշդ է, կրնանք ակնկալել որ Օսմ. Երկաթուղւոյն գրաւած շնորհը վաղանցիկ չլինի ։

ԷՌՆԷՍԹՕ ՌՕՍԻ

Հռչակաւոր ողբերգու Պ. Ռոսի ազդարարութիւն մ'ուղղելով այս աւուր թուրք լրագրոց ծանուցած է թէ իւր ուղեւորութիւնն յետաձգած է, թէ կայսերազուն իշխանուհեաց հարսանեաց հանդէսներուն առթիւ հինգշաբթի և ուրբաթ գիշերները Թէփէ Պաշիի Թատրոնին մէջ ձրիաբար ներկայացումներ պիտի տայ, թէ ներկայացմանց գիշերները պարտէզը պիտի լուսազարդուի եւ նուագածուաց ընտիր խումբ մը պիտի նուագէ և ժողովուրդը ձրիաբար պիտի ընդունուի պարտէզին մէջ ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ

Անցի օրը հրեայ մը երեք սնտուկ ապրանք ստացած էր որք Ղալաթիոյ մաքսատունն հանուած էին ։ Բեռնագրոյն մէջ նշանակուած էր թէ սնտուկներէն երկուքը մանիֆաթուրա կը պարունակեն և երրորդը մետաքսեղէն ։ Հրեայն միջոց գտաւ այս վերջին սնտուկն առաջիններուն նմաններուն արձանագրել տալ և դուրս հանել զայն իբր մանիֆաթուրա պարունակող սնտուկ մը ։ Սակայն ի վերջոյ գործն իմացուելով, քննութիւն մը բացուեցաւ և մաքսային եօթը պաշտօնեայք հարցաքննութեան ենթարկուեցան Պոլսոյ մեծ մաքսատան մէջ ։

Շաբաթ օրն եւս մաքսախոյսութեան ուրիշ փորձ մը եղաւ մի և նոյն մաքսատան մէջ, սակայն շնորհիւ Պոլսոյ վարչութեան աչալրջութեան, անյաջող եղաւ ։ Շաքարավաճառ մը, առիթ առաջ, լօգումի սնտուկներուն տակը զէնքեր պահելու հնարագիտութիւնն ունեցած էր, այդ զէնքերը Քիոս և Արշիպեղագոսի միւս կղզիները ղրկելու համար ։ Այս խարդախութիւն երեւան ելած էր ժամանակին ։ Սակայն յանդուգն շաքարավաճառը շաբաթ օրն ուզած էր վերսկսել և այս անգամ Ղալաթիոյ մաքսատան մէջ, առանց կասկածելու թէ Պոլսոյ մաքսատունը կը հսկէր իր վրայ ։ Լօգում պարունակող 12 սնտուկ բերել տուաւ, ընդ ամենը 800 օխա ծանրութեամբ, և նմանապէս կարգադրեց որ 14 սնտուկի համար թէզքէրէ ստանայ ։ Իր նպատակն էր, թէզքէրէն ստանալէն յետոյ 12 սնտուկները մաքսատունէն դուրս հանել և ճամբան անոնց հետ խառնել ուրիշ երկու սնտուկներ որք խնամով պահուած էին իր խանութին մէջ ։ Յայտնի չէ թէ ինչ կը պարունակէին անոնք, սակայն նախընթացներէն հետեւցնելով, դիւրին է գուշակել ։ Այս խաբէութիւն յաջողելու վրայ էր, երբ Պոլսոյ մաքսատունէն հրաման եկաւ վար դնել 14 սնտուկներէ երկուքն որոց թիւերն ալ նշանակուած էին ։ Այդ թիւերը փնտռելով մաքսատան մէջ գտնուած 12 սնտուկներուն վրայ, բնականաբար չգտնուեցան, վասն զի ճիշդ խանութին մէջ պահուած սնտուկներն էին անոնք ։ Շաքարավաճառը կրկին ձերբակալուեցաւ, 12 սնտուկները գրաւուեցան և հարցաքննութիւն սկսաւ ։ (Լ. Հէրալտ)

—Ոստիկանութիւնն երէկ տասն-երկու չարագործներ աքսորեց Սամսոնի, Տրապիզոնի և Ինէպօլուի կողմերն ։

—Սկիւտար Պուլկուրլու գիւղին մէջ Բաշիտ անուն մարդ մը, որ մաքսատան նախկին քարտուղար Րէֆէթ պէյի ամառանոյին մէջ կը բնակէր իբրեւ պահապան, հրացանի հարուածով մը ինքզինքը գլխէն վիրաւորեց և քիչ յետոյ մեռաւ ։

—Անցեալ օր Եէտիգուլէի յունաց հիւանդանոցին առջեւ Րէժիի դէտերու և ծխախոտի մաքսախոյսերու միջեւ կռիւ մը ծագեցաւ. սակայն ոստիկանք վրայ հասնելով ո և է ցաւալի արկածի տեղի չտուին և երկու պարկ փախստեայ ծխախոտ գրաւելով մաքսախոյսերէ մին եւս ձերբակալեցին ։

—Գըզըլ Թոփրաքէ եկող կառախումբ մը երէկ Գուրպաղըլը Տէրէի շրջակայքը գծէն ելաւ, սակայն մարդու վնաս չ'պատահեցաւ ։

—Թաղապետութեան Զ. շրջանակի չավուշներէն Իզզէթ էֆէնտի, որ թաղապետութեան հասոյթէն գումար մը իւրացուցած էր, Պետական Խորհրդոյ նախնական ատեանին առջեւ դատուելով իւր մէկ ամսաթոշակն իբրեւ տուգանք հատուցանելու դատապարտուեցաւ ։

—Աղեքսանդրիոյ մեծահարուստ սեղանաւորներէն Սըր Ճօն Անթօնիատէս երէկ մայրաքաղաքս եկաւ և Միսիրլըօղլու փաշայի տունն հիւր եղաւ յԱռնաւուտքէօյ ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Ի նպաստ Պ. Սալայի կազմակերպեալ թատերական ներկայացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ գիշեր ։ Ներկայացուելիք խաղն է ԼԸ ՊԸԹԻ ՏԻՒՔ (LE PETIT DUC)

Այս գիշեր ներկայացում չիկայ ի Նոր Թատրոն ։

ԱԶԴ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԹՂԹԱՏԱՆՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

Աւստրօ-Հունգարական Լլոյտի շոգենաւուց Կ. Պոլիս-Վառնայի ուղեւորութիւնք պիտի ջնջուին 1889 ապրիլ 1էն սկսեալ, և ի փոխարէն այսմ Լլոյտի Կ. Պոլիս-Պրայլա-Կալաճի գծին շոգենաւք Վառնայի նաւահանգիստը պիտի հանդիպին ապրիլ 1էն սկսեալ ։

Այս վերջին շոգենաւք որք ամեն շաբաթ օր Կ. Պոլսէն կը մեկնին միջօրէէն յետոյ ժամ 2ին և Վառնա կը հասնին կիրակի առաւօտեան ժամ 8 ին, ա՛լ չպիտի զուգադիպին ի Վառնա ճեպընթաց կառախումբին հետ, որ Վառնայէն կը մեկնի առաւօտեան ժամ 6.30 ին ։

Լլոյտի ուղեւորներն այս փոփոխութեան հետեւանօք, Եւրոպա ղրկուելիք սուրհանդակաց առաքումը (մէջն առնլով նաև Ռումանիոյ սահմանեալ թղթակցութիւնները) ցամաքի ճամբով եւեթ տեղի պիտի ունենայ, այսինքն Կ. Պոլիս-Սոֆիա-Պելկրատի երկաթուղւոյ գծով ։

Թղթատարական պայուսակները պիտի ղրկուին շաբաթ օրերը Կ. Պոլիս — (Վառնա) — Կալաճի գծին շոգենաւերով, իսկ երկուշաբթի օրերը Թրիեստէի ճամբով, և Ղալաթիոյ Նամակատան մէջ պիտի ընդունուին շաբաթ օրերը մինչեւ կէս օր և երկուշաբթի օրերը մինչեւ ժամ 3 յետ միջօրէի ։ ԵԷԿԼԻՆԿԷՐ

Կ. Պոլիս, 30 մարտ 89

ՀԱՄԲՈՒՐԿ-ՄԻՒՆԻԽ ՄԻԱՑԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Պատիւ ունինք ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան և մեր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ՝ Պոլսոյ հրապարակին վրայ մեր դրամական գործառնութեանց խնամն յանձնած ենք ի ձեռն Ներսէսեան հայր և որդի յարգելի դրամատան, որ լիակատար վարկ ու հրահանգ ընդունած է ի հաշիւ մեր վճարելու անմիջապէս ընկերութեան այն ամեն վնաս, որ կարգադրեալ և վաւերացեալ է մեր ներկայացուցիչ Տիար Գառնիկ Աստուածատուրէ ։

Համպուրկ 25 մարտ 89 Միւնիխ 27 մարտ 89
Ս. Մ. ՇՐԷՕՏԸՐ Ս. ԹԻՄԷ
Ժ. Վ. ԲԷՌՈՒՏ

ՏԻԿԻՆ ՕՍԹՐՈՎԱՔԻ
ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՏԻԿԻՆ ՕՍԹՐՈՎԱՔԻ, որ Բեդրպուրկի բժշկական վարժարանէն վկայեալ է, ամենայն ճարտարութեամբ կը դարմանէ ամեն տեսակ կանացի հիւանդութիւններ, մանաւանդ կուրծքի, ստամոքսի, գլխու, աչքի և արեան պակասութեան ինչպէս նաև փոքր տղայոց յատուկ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր միջօրէէն մինչեւ իրիկուն իւր տունը Բերա Կլավանի փողոց թիւ 9 ։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը մինչեւ կէս օր ի Բանկալթի ռուսական հիւանդանոցը և չորեքշաբթի օրերն ալ իւր տունը ։

Ի Պոլիս, Սկիւտար, Գատըգիւղ և Վոսփորի գիւղեր եւս այցելութեամբ կերթայ ։

391 1—15

ԱԶԴ

Պանիրի և կարագի պատրաստութեան համար վարպետ մը կը փնտռուի ։ Փափաքողք պէտք է դիմեն Մ. Յ. Մուրատեան եղբարց վաճառատունն ի Ղալաթիա Եօրկանճըլար Ճատտէսի թիւ 70 ։ 1—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 2 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողովն 236ի դէմ 306 ձայնով մերժեց Ծերակոյտին մէկ առաջարկն որ կը տրամադրէ թէ հանրային պաշտօնէից դէմ յանցանք և նախատինք պատժական դատարանի վճռոյն ենթարկուին։

Դատական նախարարը պաշտպանեց զայս առաջարկ, բայց վստահութեան խնդիր չ'յարոյց։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 22 մարտ
Դռնէկան

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	110	5/8
3 » » (վաճառականի)	110	1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22	90
» » » (վաճառականի)	22	97 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի	16	2
Պօրսային գոցուելէն վերջը »	16	3
Բերայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ »	16	4
Կէս օրին »	16	4

ԽՍԹԻԳՐԱԺԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	40	8
Այս առաւօտ	40	15
Կէս օր	40	32

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	27	30
»	B. »	16	10
»	C. »	17	4

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4	22
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	9	4
Պանք տը Գօնս	» »	7	20
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	4	30
Թրամուէյ	» »	470	
Թունէլի երկաթուղի	Ֆր.	57	
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի	»	108	1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100	
20 Ֆրանքնոց	»	87	38
Անգլիական ոսկի	»	110	34
Իմբէրիալ	»	91	10
Ֆլորին	»	51	15
Ռուպլի թղթադրամ	»	8	44
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108	27
Վեցնոց	»	108	30
Հինգնոց	»	108	30
Մեթալիք	»	102	20
Թաաֆիլէ	»	7	30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 2 Ապրիլ ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	98	5/8
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	15	1/4
» » » գոցուեցաւ	15	3/8
» » » Ա	27	3/4
» » » Բ.	16	
» » » Գ.	15	1/4
Օթոման 1871	91	
Փոխառութիւն 1877	103	1/4
Պանք Օթօման	12	1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	102	3/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	90	1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	104	5/8
Տայրա Սանիէ	84	7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ	103	3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25	562

Վիեննա, 2 Ապրիլ, երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121	30
Օսմանեան երկաթուղի	29	

Բարիզ, 2 Ապրիլ ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104	72 1/2
» » 3 %	85	50
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15	45
» » » գոցուեցաւ	15	47 1/2
» » » Բ.	16	
» » » Գ.	15	35
Օսմանեան երկաթուղի	56	50
» Րէժիի բաժնեթուղթ	—	—
Պանք Օթօման	557	50
Գրէտի Լիօնէ Գ. Ն.	667	50
» Ֆօնսիէ	1280	
Գօնդուառ տ'Էսգոմբդ	117	50
Սուէզի ջրանցք	2235	
Ռուսական 5 % 1877 ի	—	—
Իտալական Ռանթ	96	15
Սպանիական (արտաքին)	75	5/8
Եգիպտական միացեալ	437	50
Բրիօրիթէ Թիւրք	440	
Հելլենական 5 %	452	50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	24

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 2 Ապրիլ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	85	45
Օսմանեան Քօնսօլիտէ	15	57 1/2
Եգիպտական	456	25

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՏՐԱՊԻԶՈՆ, 5 մարտ

Առ հասարակ Անատոլուի հիւսիսային կողմերու ոչ միայն ցամաքային ճանապարհորդութեանց համար դժուարութիւնք կան կանոնաւոր խճուղիներու բացակայութեանց պատճառաւ, այլ նոյն իսկ աստի ի Պոլիս և Պոլսէն այս կողմ երթևեկելու նաւուղչէքի չափազանց սղութիւնը մեծագոյն դժուարութիւն մը և ծանրութիւն մը եղած է աղքատ ճամբորդաց, որք երկրին խորերէն ամեն տարի կը դիմեն ի պանդխտութիւն իրենց դիզուած պարտքը վճարելու կամ ընտանեաց հացը հայթայթելու համար։ Գրեթէ շոգենաւուց այս գծին վրայ երթևեկելու սկզբնաւորութենէն ի վեր աղքատ ճամբորդաց յատուկ կէօվէրթէի նաւուղչէքն է 150 ղրշ. որ միայն փոքր միջոց մը առէջ երկու տարի առաջ շոգենաւային ընկերութեանց մրցման պատճառաւ մինչև 20 ղրշ.ի իջաւ, սակայն վերջին կապակցութեամբ մը բոլոր շոգենաւային ընկերութիւնք դարձեալ 150 ղրշ. սակագնէն պակաս ճամբորդ չ'են փոխադրեր. և եթէ պատահի որ նոր ընկերութիւն մը շոգենաւ ղրկէ այս գծին վրայ, իսկոյն միւս ընկերութիւնք կ'երաշխաւորեն զանի ու և է գումարով և Թոյլ չեն տար նոր սակագինը պակասեցնել. այսպէս երկրի աղքատ ժողովուրդը եւրոպական, ընկերութեանց հարստահարութեանցը ենթակայ եղած է՝ իւր քրտանց դոյզն արդիւնքէն ակամայ լեցնելով անոնց սնտուկները. Թէպէտ Մախսուսէի Ընկերութիւնն ալ այս կապակցութեան մէջ է, բայց նա շատ անգամներ շնորհներ ըրած է ու կ'ընէ կրօնաւորներն ու աղքատները կէս սակագնով և խիստ աղքատները ձրի փոխադրելով, որով ինք մեծ շահ մը չ'ըներ՝ շահու մեծագոյն բաժինները Թողլով օտար ընկերութեանց։

Նաւուղչէքներու այս չափազանց սղութեան պատճառաւ շատ մը աղքատ ճամբորդներ երկար ցամաքային ճամբորդութեանց մէջ չարչարուելով աստ եկած և չ'կարենալով վճարել նաւուղչէքն արցունք յ'աչս հետիոտն դարձած են։ Շոգենաւային Ռուսական, Մէսաժըրի, Բաքէ, Լօյտ և Մախսուսէ Ընկերութեանց կապակցութեան պայմանագիրը լրանալու մօտ լինելով, կը լսենք Թէ քիչ օրէն վերստին պիտի նորոգեն զայն հաստատ պահելու համար նաւուղչէքի սակագիներն որոցմով սակայն արդէն տառապեալ ժողովրդեան արիւնն ալ ծծել կ'ուզեն։

Յայտնի է որ ասկէ 40-50 տարի առաջ 40-50 հազար ոսկի արժող շոգենաւք այսօր 5-6 հազար ոսկիով կը գնուին եւ ապրանաց փոխադրութեան սակագինք զգալի աժանութիւն կրած են վերջին տարիներս. ճամբորդաց երթևեկութիւնք խիստ աժան են ուրիշ գծերու վրայ, օրինակ՝ Պոլսէն Իզմիր ճամբորդք 40-60 ղրշ.ի կ'երթևեկեն, նոյն իսկ Պաթումէն Պոլիս Ռուսական շոգենաւք 90 ղրուշով կը փոխադրեն, և աստի ի Պոլիս ոչխարք կը ղրկուին կէօվէրթէի վրայ հատը 10 ղրուշով, մինչդեռ ոչխարը կրնանք ըսել Թէ երկու ճամբորդի տեղ կը գրաւէ. ուրեմն ինչո՞ւ ճամբորդք աժան գնով մը չ'երթևեկեն Տրապիզոնէն Պոլսոյ գծին վրայ։

Սոյն յոյժ կարեւոր խնդրոյն վրայ բարեխնամ կայսերական կառավարութեան հայրագորով ուշադրութիւնը խոնարհաբար հրաւիրել կը համարձակինք՝ անտարակոյս լինելով որ հարկ եղած միջոցները ձեռք կ'առնուին փութով և օսմանեան ժողովուրդը կը դադրի հարստահարուելէ օտար շոգենաւային ընկերութեանց կողմէ։

ՃԱՆԻԿ Ց. ՎԱՐԴԻԿԵԱՆ

ՃԱՅԼՈՔ

Ի՛նչ հաճոյք՝ կ'ըսէր Ինքնիրենն՝ այնչափ տաղտուկ ժամերէ վերջը՝ այնչափ դեռնասող ոէռալէ յետոյ օրն ի բուն՝ եթէ հնար ըլլար մերթ ընդ մերթ պատահիլ Ադամեանի մը կամ Ռօսիի մը որ ընդ երկար ուսումնասիրելով Շէյքսփիրի պէս մեծ հանճարոյ մը գործերը՝ իտէալ կատարելութեամբ ներկայացնեն քեզ անոնց հրաշալի ստեղծագործութիւնները, պատցնեն զքեզ մտաւորական բարձրութեանց մէջ՝ կամ ի խորս մարդկային սրտին յորում այնչափ գաղտնիք կան՝ այնչափ անլոյծ կնճիռք՝ այնչափ անծանօթ տենչք և ձկտմունք։ Ի՛նչ նորանոր տեսարաններ կը պարզին մեր առջեւ երբ այնպիսի լուսայորդ հանճար մը լուսաւորէ այդ լաբիրինթոսը՝ և այդչափ հզօր թափանցկութեան տէր Գուսան մը մեր քայլից առաջնորդէ։ Բայց Թողունք մասնաւոր առթի մը վայելուչ կերպով խօսիլ Շէյքսփիրի վրայ լիովին դոհացնելու համար զանոնք որ Ադամեանի ներկայացմանց շնորհիւ կրցան մասամբ ճաշակել մեծ Անգղիացւոյն երկը, եւ համառօտիւ նկարագրենք Շայլօքի նշանաւոր կերպարանքը։

Շայլօք՝ հարուստ Հրեայ վաշխառուն՝ երեք հազար դուգաթ փոխ տուած է Լօրէնցօյի որոյ երաշխաւոր է Անթօնիօ վաճառականն։ Երեք ամսէ այս դումարը պիտի հատուցուի՝ բայց Անթօնիօ վստահ է իւր խոստումը կատարել կարենալուն, որովհետև իւր նաւերն, ալխիւ ակաղձուն՝ զանազան աշխարհներէ դալու վրայ են, ուստի կընդունի Հրէին այն անհեդեդ պայմանն որով կը պարտաւորի՝ եթէ չկարենայ ժամանակին վճարել՝ իւր մարմնէն լիպրէ մը միս տալ Շայլօքին։ Վաշխառուաց ատուածը չարասիրտ Հրէին նպաստելով Անթօնիօյի նաւերը կ'ընկղմին և պայմանաժամին լրանալուն՝ Հրեայն կուգայ իւր պայմանին լրումն խնդրելու, Քրիստոնէից դէմ ունեցած ատելութիւնն յագեցնելու համար։ Վայրապար բարեկամք օգնութեան հասնելով՝ այդ գումարին եռապատիկն ու տասնապատիկն յանձն կ'առնուն վճարել. Հրեայն պայմանագրին լրումը կը պահանջէ։ Դատաւորք հարկադրուած են անգամ վաշխառուին կամքը կատարել. և արդէն յաղթող Հրեայն դանակը կը հանէ՝ երբ մանկամարդ աղջիկ մը (Բօրցիա), փաստաբանի հագուստով կը հասնի և կը ցուցնէ թէ Հրեայն թէպէտ ըստ ինքեան իրաւունք ունի իւր պայմանին կատարումը պահանջելու՝ բայց այդ դաշնագրին մէջ արեան խօսք չըլլալուն՝ եթէ կաթիլ մը քրիստոնեայ արիւն թափէ, մահապարտ է ըստ օրինաց Վենետկոյ։ Հրեայն կը տեսնէ որ անհնար է իւր բաղձանաց անպատուհաս հասնիլ՝ կ'ուզէ յետս կալ այդ պահանջմանէն՝ բայց կ'ստիպուի ամողջ գոյքը տալ՝ իբրեւ փրկանք։

Այժմեան Թատրերգակ քերդողք Թերեւս քննադատեն այդ խաղը իբր երկու ուրոյն նիւթ պարունակող — որոց դլխաւորը միայն մենք հոս յիշատակեցինք — և հետեւաբար ուշադրութիւնը մէկ կէտի վրայ չամփոփող. նոյնպէս ծիծաղին Թերեւս Բօրցիաի իրեն ամուսին մը ընտրելու համար բանեցուցած միջոցին քիչ մը տղայականութեան վրայ. առանց իսկ յիշատակելու խստապահանջից քննադատութիւններն այս խաղին տեսարանաց շաղկապին Թերութեան նկատմամբ որ զԱնգլիացիս անգամ ստիպած է շատ տեղ փոփոխութիւններ մուծանելու իրենց պաշտելի քերդողին տեսարանաց մէջ զայն Թատերական պահանջմանց վերածելու համար։ Թերեւս իրաւագէտք ալ զարմանան Թէ ի՛նչպէս Ցօժի մը իմաստուն կաճառին լուծել չկրցած մէկ կնճիռը՝ գեղեցիկ այլ Թեթեւ մանկուհի մը կարող կ'ըլլայ վճռել, և այն՝ այնպիսի եզական ճարտարանօք որ իրականութեան մէջ անհնար է գործադրել. Թերեւս իսկ քննադատուի մինչեւ անգամ անդութ Հրէին սոսկալի պահանջը որ այժմեան բարուց անտանելի կ'երեւայ։ Մեր բարեկամաց ոմանց այս խորհրդածութեանց որչափ ճշգրիտ ըլլալն իսկ քննել չենք ուզեր. սաչափ միայն կրնանք դիտել տալ որ եթէ Յունական մուեթեանց ոգւով և նոցա Թատեր սկզբամբ լցուած ի հանդէս երեխանք Շէյքսփիրի վրայով բազմաթիւ այլ դիտողութիւնք եւս կարելի են։ Բայց Շէյքսփիր դպրոցի մը չը պատկանիր — թէեւ [illegible] մէջ երից միութեանց կանոնները կատարելապէս գործադրելով՝ ցուցած է թէ ոչ միայն տեղեակ է այն օրինաց այլ եւ զանոնք գործածելու կարող — և ոչ ալ դպրոցապետ մ'է։ Շէյքսփիր կերք մը, մոլութիւն մը, բուռն զգացում մը՝ առաքինութիւն մը անհատի մը վրայ անձնաւորելով չնկարագրեր. ինչպէս զորօրինակ, Մոլիէր Ագահութիւնը կը նկարագրէ իւր Ագահին մէջ, կամ կեղծաւորութիւնը՝ Թարթիւֆին մէջ։ Մաքպէթն՝ անձնաւորեալ փառասիրութիւնը չէ՝ այլ փառասէր մարդ մը. իւր Րիչարդ Գ. ալ փառասէր մ'է՝ բայց ո՜րչափ Մաքպէթէն տարբեր։ Իւր Տրոյիլոս ալ նախանձոտ է՝ բայց բնաւ Օթէլլօյի չնմանիր։ Մինչդեռ Մօլիէր՝ իւր Միզանթրոբին վրայ մարդատեցութեան ամէն էական հանգամանքը հաւաքած է՝ Շէյքսփիր իւր Թիմօնը կը նկարագրէ մեզ նախ իբր յիմարաբար շռայլ մէկն՝ որ ապա ներհակ ծայրայեղութեան մէջ կ'իյնայ չարաչար մարդատեաց դառնալով։ Անոր համար Մօլիէրին անձինքն սքանչելի՝ բայց վերացական են. իսկ Շէյքսփիրին անձնաւորութիւնք կ'ապրին և այնու աւելի կ'ազդեն. մին ընդհանուր կերք մը նկարագրած է, միւսն այս ինչ կրքոտ մարդը։ Մին գործոյ մը վճռական կարճ մէկ վայրկեանն ընտրած է, իսկ միւսն ամբողջ գործն իւր պարագայիւք։ Երկու դպրութեանց այս էական տարբերութիւններէն կը հոսին ինքնին այլ զանազանութիւնք՝ որոց վրայ արժան է երկարել պատեհ առթիւ։ Ուստի երբ խնդիր է Մեծ Անգլիացւոյն պէս բուն իսկ իրական բնութիւնն նկարագրել՝ և այս մասնաւոր անձի մը վրայ՝ իւր [illegible]՝ շատ անգամ հարկ կ'ըլլայ պատշաճից արուեստական նկատմունքներն ի բաց թօթափել։ Այն ատեն կարելի է հիանալ այն ստեղծագործ մտքին հրաշալի առատութեան և ճշդութեան վրայ, որ համակ աշխարհն ու մարդկային կեանքը կը պատկերէ, այն աննկարագրելի մտային զօրութեան վրայ որով իւրաքանչիւր անձն ուրոյն առանձին անհատ մ'է՝ ոչ մին Շէյքսփիրի անձնական գաղափարը կրելով՝ որոյ համար եւ այս մեծ քերդողը կոչեցին «տասն հազար հոգի ունեցող մարդն։» Ասոր համար է որ ոչ միայն անոր մէն մի անձը կ'ապրի մեզ համար իբր իրական մարդ մը զորոյ խօսելն ու գործելը տեսած ենք, այլ նոյն իսկ երբ քերդողն հրաշալեաց աշխարհին մէջ բարձրանալով՝ ոգիներ և ուրուականներ խօսիլ կուտայ՝ մի և նոյն իրականութեան զգացումը կ'ազդէ մեզ։ Ոչ ոք Եսքիլէսէն ի վեր այսչափ ճշմարտութեան ուժով խօսիլ և գործել տուած էր գերբնական զօրութիւններն, և ոչ ոք Շէյքսփիրէն ի վեր յաջողած է յայտնել. Իւր անծայրածիր հորիզոնին մէջ հետզհետէ իրարու կը յաջորդեն վսեմական պատկերաց՝ սրբատաուչ տեսարանք, ամենէն խայտառակ խեղկատակաց՝ ամենէն դժոխային հրէշից՝ ամենէն կուսադեղ շնորհները։

Ինչպէ՞ս ուրեմն շնորհակալ չ'ըլլանք մեր քաջ ազգային ճարտարին կամ մեր խալացի մեծապանծ հիւրին նման նըշանաւոր արուեստագիտաց որ այսպիսի գանձեր կուգան ծաւալել մեր աչաց առջեւ, այնչափ ազդու՝ այնչափ հմայիչ եղանակաւ։ Բայց որովհետեւ՝ բարեբաղդութեամբ՝ Պ. Ռօսին հայերէն չհասկնար և հնար է՝ առանց մեծամարտի մը երկիւղին մէջ իյնալու՝ փոքրիկ դիտողութիւն մ'ընել, իրեն հարցում մը կ'ուզեմ ուղղել որոյ պատասխանը կարենամ Թերեւս տալ այլ արուեստագէտք։ Ամբողջ Շէյքսփիրն ուսումնասիրած միջոցին — վասն զի կ'երեւակայեմ որ հեղինակի մը դործերն ներկայացնողն այն հեղինակը լիուլի ճանչնալու է՝ — արդեօք կատարելապէս ըմբռնա՞ծ է նորա ոգին՝ և հասկցա՞ծ է թէ Շէյքսփիր Թէպէտ ոչ մի մասնաւոր ազգի քերդողն է՝ այլ մարդկութեան՝ և դահակից կը բազմի Հոմերոսին հետ ի կաճառս անմահ հանճարոց՝ այսու հանդերձ ինչ ալ ըլլան անոր բարուց նկարագիրք՝ Հելլէն կամ Հռոմ՝ Սպանիացի թէ Սկանդինաւեան՝ ամենուն մէջ անգղիական բարուց ազդեցութիւնն զգալի է։

Թ.

ՆԱՄԱԿ ՃԱՎԱՅԷ

ՅՈՎՀԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ԲԱՏԱՒԻԱ, 23 փետրուար

Ցետ կարճատեւ հիւանդութեան յերկոտասաներորդ փետրվարի կնքեաց իւր մահկանացուն ի հասակի 68 ամաց, ի խոր սուգ համակելով զիւր կին, ընտանիս եւ բարեկամս։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն կատարեցաւ ի նոյն օր ի հինգ ժամու զկնի միջօրէին։ Ցետ աւարտման կրօնական արարողութեան ի տան՝ դադաղն եդաւ ի մեռելակիր կառս, և ճանապարհ անկաւ դէպ ի գերեզմանատուն, ուրեմ եւ հետեւեցան կառօք համայն համազգիք քաղաքիս և բաւական Թուով ականաւոր և բարձրաստիճան օտարազգիք։ Ցետ Թաղման հանդիսին և հոգեհանգստեան պաշտօնի, յուղարկաւորք զկնի յայտնելոյ իւրեանց ցաւակցութիւն հանգուցելոյ սգակիր ընտանեաց, մեկնեցան անտի։

Հանգուցեալն ծնունդ էր Նոր Ջուղայու և սերեալ ի Յովհաննեան ազգատոհմէ։ Ի 1835 ամի ի հասակի 15 ամաց ելեալ ի Ջուղայէ եկն ի Բատաւիա ընդ եղբօր իւրոյ հանգուցեալ Տ. Ստեփաննոսի որ Թեմականորեալն էր յայնժամ ի պաշտօն վիճակի եկեղեցւոյ Հայոց Բատաւիոյ. Ցետ մահուն նորա աստ միջոց մի սրբակրօն եղբայր նորա վերջաւորէ զմիտս իւր դարձուցանել զնա առ Ջուղա, ուստի և առաջին պատեհաւ ելանելոյ նաւի միոյ աստի առ Բաչէր ուղեւորէ զնա այնու առ հայրենիս։ — Նաւն ի ճանապարհին սաստիկ ալեկոծութեան հանդիպեալ վտանգի, և ուղեւորք ընդ որս և պատանին Յովհան տեղափոխին ի միւս մի նաւ որ գայր ի Բատաւիա, ուր և հասանեն անվտանգ։ Ցայսմ ժամանակի Պ. Մանուկ Որդանանեան որ բնակէրն ի Սուրբայիա գայ առեւտրական գործոց աղագաւ ի Բատաւիա, և տեսեալ զեռանդոտ պատանին Յովհան հաւանի ընդ աջալրջութիւն նորա և առեալ ընդ իւր տանէ ի Սուրբայիա և միջնորդէ Պ. Ղազար Յովհանին անդ ստանալ զնա ի գործատան իւր։ Կատարէ զխնդիր նորա Պ. Ղազարն և առնու զնա ի ներքոյ խնամոց իւր և կրթէ զնա ըստ կարի ի տուր և առս։ Զկնի քանի մի ամաց հմտացեալ նորա պարագայից տուրեւառութեան և ունելով ի ձեռին սակաւ դրամագլուխս որ կարի խնայողաբար հաւաքեալ էր, սկսանի զբաղիլ ի տուր և առս, զոր և փոքր փոքր տարածեալ գայ և հաստատէ գործատուն մի ի Բատաւիա և ընդ հնդիկս բացեալ կցորդութիւն անտի բերէ վաճառս մինչ ցամ տեառն 1870 յորում ամի բոլորովին քաշի ի գործոց։ Ի 1873 ամի խորհրդեամբ բժշկաց ելանէ յուղեւորութիւն յեւրոպէ վասն անձին առողջութեան։ Անդ շրջագայեալ նորա գնայ ի Վենետիկ և ի Վիեննա ի տեսութիւն բազմերախտ Հարց Մխիթարեան կրկին ուխտից, ընդ որս և մինչեւ ցկէտ վախճանին պահէր սիրալիր Թղթակցութիւնս մանաւանդ ընդ գիտնական վարդապետի Ղեւոնդայ Ալիշանի։ Ի մանկութեան հասակի ունեալ նորա զժամերգութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ՝ սիրելի էր նմա ի ծերութեան հասակին ըստ տեղւոյ երգել զայնս, զորս և առեալ էր ի բերան ի մանկութեան հասակի և ունէր անջինջ ի յիշողութեան։

Ապացոյցք կրօնասէր ոգւոյ նորա են ապաքէն արծաթեայ և ոսկեայ սպասք և յիշատակիք նուիրեալք Ս. եկեղեցւոյ տեղւոյս, և ի վերջին ամս նոյնպէս նուիրեաց նորակառոյց մատրանն Հայոց ի Լոնտոն զգանի մի արծաթեայ սպասս։ — Մեկենաս հանդիսացաւ նոյնպէս իւրով ծախիւք հրատարակութեանց պատմութեան Ջուղայու տպեալ յԱմենափրկչեան տպարանի անդ, և պատկերազարդ Պատմութեան Հայոց ի լեզուի դաղղիերէն տպեալ ի Վենետիկ, զոր և արժանացաւ տպեալ տեսանել ամսով միով յառաջ քան զմահ իւր։

Ազգային ծառայութիւնք նորա որպէս հոգաբարձու և նախագահ ազգային հաստատութեանց քաղաքիս ակներեւ են բոլորից։ Ցընթացս իբր երեսուն ամաց անձանձիր և յօժարամիտ ծառայեաց ազգին։

Ի սկզբնաւորել «Հայկեան Միաբանութեան» հանգուցեալն էր մի ի գլխաւոր յորդորչաց ի հիմնել այնպիսի պիտանի և մարդասիրական հաստատութեան և նոյնպէս մեծի մասամբ համոզմամբ նորա և յորդորանօք առ բարեյիշատակ Տիկինն Մարիամ հիմնարկեցաւ Մ. և Ց. ուսումնարան տեղւոյս։

Կարի անաչառ էր յազգային գործառնութիւն և փոյթեռանդն ի գալ կատարումն որ և է ազգային առկախ մնացեալ խնդրոց։

Ջունէր բնաւ պերճասիրութիւն, այլ պարզ և անպաճոյճ սիրէր կեանս և կենցաղ։

Բարեսիրական և մարդասիրական հաստատութեանց սատարիչ լինէր բազմիցս յորժամ լսելի լինէր նմա արդիւնք և արգասիք նոցին, որպէս և ի վերջին նուագի իսկ յերկու աւուրբք յառաջ քան զմահ իւր առաքեաց Սրբուհի Մայրապետին Գալֆաեան որբանոցին ի Կ. Պոլիս Փռանգաց հարիւր Նմանօրինակ նուէրս ամի ամի առնէր։

Այսոքիկ են գլխաւոր բարեմասնութիւնք հանգուցելոյն և վերջ տալով բանից մաղթեմք հոգւոյ նորա հանգիստ։

Զ. Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ս. ԽԱՉ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ՍԿԻՒՏԱՐԻ

Հոգաբարձութիւնս պարտ անձին կը համարի իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ այն ամեն Պատ. Ազգայնոց, որք ի նպաստ Ս. Խաչ վարժարանաց կատարուած հանգանակութեան մասնակցելով՝ 5490 ½ ղրշ. նուիրած են, ըստ հետեւեալ ցուցակի. Նաև վարժարանիս Պատ. Խնամակալուհեաց, որք իրենց պաշտօնավարութեան առաջին օրէն ի վեր գովելի եռանդեամբ ու փութաջանութեամբ մեծ զարկ տուած են վարժարանիս յառաջդիմութեան։

Իսկ տարեկան նուիրատու ազգայնոց ցանկն ի պատեհ առթի պիտի տրուի հրատարակութեան։

Այս առթիւ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը յիշատակէ զՄեծ. Ղազարոս էֆ. Պետրոսեան, դասատու Օսմ. պատմութեան Կեդր. Վարժարանի, որ վարժարանիս Թրքերէն դեղագրութեան դասն ստանձնած է անձնուիրաբար։

Ի դիմաց Իսկ. Ս. Խաչ վարժարանաց
Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ

Ազնուուհի Տիկին Աննիկ Թ. Համամճեանի ձեռօք.

Վսեմ. Աբրահամ փաշա Երամեան 109. Վսեմ. Սարգիս էֆէնտի Համամճեան 109. Մեծ. Յարութիւն էֆ. Նորատունկեան 109. Ազն. Տիկին Մ. Յակոբեան 109. Մեծ. Զարեհ էֆ. Տիլպէր 109. Մեծ. Յակոբ էֆ. Նորատունկեան 55. Վսեմ. Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան 54 ½. Մեծ. Յովհաննէս էֆ. Խասեան 54 ½. Ոմն 54 ½. Ազն. Տիկին Վիրգինէ Ս. Թաշճեան 50. Ազն. Տիկին Հարիկ Ց. Գարամանեան 50. Ազն. Տիկին Փրաբիոն Թ. Գափամաճեան 40. Մեծ. Սարգիս էֆ. Թաշճեան 40. Մեծ. Յարութիւն էֆ. Գարամանեան 20. Ազն. Տիկին Դոմնի Կ. Գափամաճեան 20. Ազն. Տիկին Վիրգինէ Բ. Մնոիկեան 20. Ազն. Տիկին Մաքրուհի Տքր. Գասպարեան 20. Մեծ. Յակոբ էֆէնտի Թաշճեան 20 Մեծ. Յարութիւն էֆ. Սրապեան 20. Մեծ. Յարութիւն էֆ. Պարտիզպանեան 20. Մեծ. Տքր. Կոպեռնիկ էֆ. Հինքեարպէյէնտեան 20. Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Փէշտիմալճեան 20. Զանազաններէ 30. Գումար 1153 ½ ղրշ.

Ազնուուհի Տիկին Վառիկ Գ. Ալլըրճեանի ձեռամբ հաւաքեալ.

Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ 20. Մեծ. Տեարք Գարեգին էֆ. Ալլըրճեան 20. Ռուբէն էֆ. Մանուկեան 20. Գրիգոր էֆ. Մաղաքեան 20. Գաբրիէլ էֆ. Մաղաքեան 20. Ասատուր էֆ. Համամճեան 20. Ֆէրիտ էֆ. Համամճեան 20. Երուանդ էֆ. Գարադաշեան 20. Գառնիկ էֆ. Ճէվահիրճեան 20. Աբրահամ էֆ. Զաքարեան 20. Ռուբէն էֆ. Տօղրամաճեան 20. Արթին էֆ. Ղազարեան 20. Եանի էֆ. Պիզաքիսի 20. Ստեփան էֆ. Թելեան 20. Յովհաննէս էֆ. Աբրահամեան 20. Սիրուն էֆ. Տօղրամաճեան 20. Գաբրիէլ էֆ. Մելքոնեան 20. Թօորաքի էֆ. Վարվէրի 20. Տիկին Ազնիւ Լօքմակէօզեան 20. Տիկին Մաքրուհի Տեմիրճարուլեան 20. Տիկին Պերճիկ Եզէկիէլեան 20. Օրիորդ Հորոր Պասմաճեան 20. Զանազաններէ 110.

Գումար 550 ղրշ.

Ազնուուհի Տիկին Աննիկ Խասեանի ձեռօք.

Վսեմ. Սարգիս պէյ Պալեան 218. Մեծ. Յակոբոս էֆէնտի Զարքեան 100. Մեծ. Կարապետ էֆ. Նավրուզեան 54½. Ազն. Տիկին Աննիկ Խասեան 54½. Մեծ. Մկրտիչ Զարքեան (Րէսիմճի պաշի) 20. Ազն. Տիկին Թագուհի Պօյաճեան 20. Ազն. Տիկին Էպրուհի Պէյլէրեան 20. Ազն. Օրիորդ Պատրոնիկ Աւետիսեան 20. Մեծ. Գաբրիէլ էֆէնտի Խասեան 20. Մեծ. Յովսէփ էֆէնտի Խասեան 20. Մեծ. Յարութիւն էֆ. Մոստիչեան 20. Մեծ. Խաչիկ էֆ. Շահինեան 20. Զանազաններէ 35. Գումար 622 ղրշ.

Ազնուուհի Տիկին Էլիզա Տէր Արթինեանի ձեռամբ.

Մեծ. Տեարք Տօքթօր Գափամաճեան էֆ. 40. Տիկին Ֆինա 20. Տիկին Մանուէլեան 20. Տիկին Աննա Խասեան 20. Մեծ. Յարութիւն էֆէնտի Միրիքէլամ 20. Մեծ. Մարգար էֆ. Ունճեան 20. Մեծ. Մանուէլեան էֆ 20. Զանազաններէ 30. Գումար 190։ (Շարունակելի)

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Շէհրի րէմէզանը չէրիֆտէ ճիւնուտը ճէնտալը միւլիւքեանէյէ վիրիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունաճագ օթուզ տան զըրգ պին քիլօյա գատար բէչէլին վէ սիւզմէն եիւզ եիրմի պին քիլօյա գատար չէքէր վէ օն պէշտէն եիրմի պին զըյէյէ գատար փինդայիրին վէ օլ մրգտար զէյթունին մարտը րումինին եիրմի տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնի պիլմինագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իտիլէճէկլի ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին մագամը սէրասկէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

21 մարտ 1889 432
Նօ. 18 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիյէտէ պուլունան ասաքիրի շահանէ վէ հայվանաթը միրիյէ իտարէսի իչուն միւպայեա օլունաճագը էվվէլճէ իլան օլունան մալիւմ էլ մրգտար պուղտայ վէ արփանըն մարտը րումինին եիրմի իւչիւնճի փէնչշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէյի իլան գըլընմըշ իսէտէ, մէզքիւր պուղտայ վէ արփանըն չէհրը մէզքիւրըն եիրմի իքինճի եարընքի չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլմէք մուգարրէր օլմաղլէ մալիւմ օլմագ իւզրէ իլան օլունուր։

20 մարտ 1889 429
Նօ. 15 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Պէզ փապրիգայի հիւմայունը իչիւն միւպայեա օլունաճագ էլլի պին քիլօ Սէլանիք փամուղընըն պէհէր քիլօսը եէտի ղուրուշ օթուզ պէշ փարայա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եիրմի տօգուզընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ օթուզընճը կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

20 մարտ 1889 430
Նօ. 16 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Թարապուլուսը Ղարպ ֆըրգայի ասկէրիյէսի իչիւն Թարապուլուսը Ղարպ իսկէլէսինտէ գարասա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ ալթը եիւզ տօգսան պին քիլօ եուլաշըգ բուսիա արբասընըն պէհէր քիլօսը օթուզ իքի փարայա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եիրմի իքինճի չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 մարտ 1889 431
Նօ. 17 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ պին իւչ եիւզ մէթրօ դուրչունի չուխանըն պէհէր մէթրօսը դըրդ ղրուշա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եիրմի իքինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մարտ 1889 427
Նօ. 14 3—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
AU CROISSANT ■ Օ ԳՐՈՒԱՍԱՆ
94, Եւրոպէք Պալըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց, 94 24

Օ Գրուասան վաճառատունը, քաջալերեալ հասարակութեան փոյթեռանդնութենէն այցելելու համար իր ընդարձակ հաստատութիւնն, այս տարի բոլոր ջանք ի գործ դրած է, ամենէն վայելուչ, ամենէն հաստատ և ամենէն գեղեցիկ հանդերձներն ունենալու համար։ Ամենէն աժանի համար, [illegible] և [illegible] դընած է ինչ որ գտած է ամենէն աւելի նոր, սիրուն և վայելուչ։ Ամենէն հաստատի համար, մասնաւոր կերպերով փորձել տուած է կերպասներն և հանդերձներու պատրաստութեան յանձնած այն կարերն որոց հաստատութիւնն երաշխաւորեալ է։ Ամենէն վայելուչի համար, իր գործարաններուն մէջ գործածած է Բարիզի ամենէն նորաձեւ վարպետները։

Ահաւասիկ ի վաճառ հանուած հանդերձներուն մէկ պզտիկ ցանկը.	Ֆրանք
Բրտէնքոտ, Ռուպէի կերպասով, խնամեալ կարուածք, վայելուչ ձև	38
Գծաւոր ձևի բանդալոն, [illegible] կարուածք և կտրուածք	18
Ամբողջ զգեստ գործ կամ շոգանակաձոյն, [illegible] կտրուածք	45, 50, 55
Ամբողջ զգեստ, [illegible], հաստատութիւնն երաշխաւորեալ	25, 30, 35
Գծաւոր [illegible], զանազան տեսակ, վայելուչ,	25, 30, 40 և 45
Գծաւոր բանդալոնք սկսեալ 8 Ֆրանքէն։	
Պարտէսու և ժիլէ Ռուպէի կերպասով, վայելուչ կտրուածք,	34

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 „ՖԻՆԻՔՍ„ Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն :

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկեայ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար : 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն :

Հ. ՍՄԻԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերև :

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 › 4,817,262
Տարեկան հասոյթ › › › › 10,069,700

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք :

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած Թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք : Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Յօւկիատիս խան.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ, Եւրոպեան առաջնակարգ դրամատուներ ցոյց պիտի տրուին անոնց, որք Ընկերութեանցս վերայ տեղեկանալ կը փափաքին : 36

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ ՔՍԵԼԱԿԻ
ՄԱԶԻ ՍՊԵՂԱՆԻ

Այս սպեղանին Պետերպուրթի մէջ երկար ատենէ ի վեր համբաւաւոր եղած է եւ քիչ ատենի մէջ արմատէն չափազանց աճեցնելու և զօրացնելու յատկութիւնն ունի : Կը բուժէ նաեւ մազին և մորթին ամեն տեսակ հիւանդութիւններն :

Սոյն սպեղանիէն այս անգամ յատկապէս բերել տուած լինելով,

Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Օգճըլար պաշը Թիւ 33 Անթուան Տէվլէթեան դեղարանը, նոյնպէս Պահճէ գաբու Օսմ. պահականոցին դէմ դեղավաճառ Գէորգ Սրեղեանի և Ղալաթիա Վօյվօտայի պահականոցին դէմ Միսիւ Լէֆաքիի և Բերա Թագսիմի մօտ Գօսթանթին Վուչինօյի դեղարանները, ինչպէս նաեւ գլխաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի : 390

ԿԵԱՆՔ. ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ. ՄԱԶԵՐՈՒ :

ՄԷԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմըկած կամ գունաթափ մազերը. Կը պզտիկցունէ անոնց Թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ Թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ :

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ :

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք :

Կը վաճառուի Ճ. և Ն. Քանչիբ եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բերա, Խամոն Քարուանա, Ղալաթիա, Եիւքսէք Քալտըրըմ 95 և 97. Քիւչիւքեան Եղբարց քով 77 Եմին Էօնիւ—, 51 Եէնի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իգիսոնի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428. 61

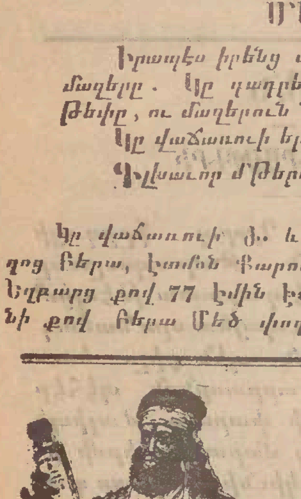
NUBIAN BLACKING Produces a POLISH without Brushing Equal to PATENT LEATHER On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու : Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ : կօշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան : Ցեխը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները գիշերւ կը վերցուին Թրջած լաթով մը, առանց փճելու ներկին փայլը կամ գոյնը :

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կօշիկներու : կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեայ անօթները :

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկային խնամով արկել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ : Ապա փայլուն ներկէն քսել, կամ սպունգի կտորով մը կամ վրձինով : Թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ :

Զգուշանալ կեղծերէն :

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վիլիամ, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա : 78

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս չրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ :

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին Թէ' փոքր և Թէ մեծ քանակութեամբ :

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ : Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին :

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով ղրկուի :

Զը հաճուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը : 86

1241

MALADIES NERVEUSES
CAPSULES du Docteur Clin
Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris. — Prix Montyon.

Les Capsules du Docteur CLIN au Bromure de Camphre s'emploient dans les Maladies nerveuses et du Cerveau et contre les Affections suivantes :
Asthme, Insomnie, Battements du Cœur, Hystérie, Epilepsie, Hallucinations, Etourdissements, Migraines, Affections des voies urinaires et pour calmer les excitations de toute nature.

Une Instruction détaillée accompagne chaque Flacon.

Exiger les Véritables Capsules au Bromure de Camphre de CLIN & Cie, de PARIS, que l'on peut se procurer chez les Droguistes et Pharmaciens.

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովութիւն.—Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիթլ, Ուիթլ խան Պահչէ-գաբու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան Թիւ 6 : 66

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ, ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏՈՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1889 Յունվար ամսուն

Այս ամսուան մէջ ստացուած և ստորագրուած 906 նոր մուրհակներ (պոլիս) որք կը կազմեն ապահովագրեալ դրամագլուխ. Ֆր. 5,539,255
Բաժիններու գումարն › 1,543,300
Վճարուած մահուանց ստոյգ › 296,100
1888 դեկտ. 31ին երաշխաւորեալ հասոյթ Ֆր. 86,699,959·12
Ամբողջութիւն ապահովագրեալ դրամագլ. Ֆր. 408,448 921·35
Վճարեալ գումարը › 141,324,497 —

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ : Թիւնէլի հրապարակ, տունն Մայէրի, երկրորդ յարկ. 48

Ընկերութեան սեղանաւորն է Պ. Ս. ԱՏԼԷՐ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

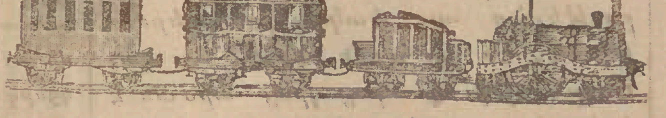

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 15 Յունուար (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40						
	Առաւօտ									Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 59	7 29	7 50	8 30	9 —	9 31	10 23	11 20	12 5	1 25	2 20	3 5	4 —	4 29	4 52	5 8	5 30	6 20	...	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	6 39	7 9	7 38	8 8	8 39	9 10	9 40	10 32	11 29	12 14	1 34	2 29	3 14	4 9	4 38	5 1	5 17	5 39	6 33	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 43	7 13	7 42	...	8 43	9 14	9 44	10 36	11 33	12 18	1 38	2 33	3 18	4 13	4 42	5 5	...	5 43	6 37	...	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 20	9 50	10 41	11 39	12 22	1 44	2 39	3 24	4 19	4 48	5 11	...	5 49	6 43	...	...	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 25	9 54	10 45	11 45	12 47	1 49	2 44	3 29	4 23	4 52	5 14	5 26	5 54	6 47	...	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 11	8 39	9 5	9 37	10 5	10 57	11 58	— ...	2 1	2 55	3 41	4 34	5 3	...	5 38	6 5	6 59	...	...	...	...	...	...
Այ Սթէֆանօ	7 18	...	...	8 51	...	9 46	...	11 6	12 9	—	2 10	...	3 50	...	...	...	5 48	...	7 8	...	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 1	...	...	...	— ...	12 17	—	...	...	...	...	...	...	5 56	...	...	...	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	51	39						
	Առաւօտ									Իրիկուն															
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	5 37	...	...	...	...	...	...	...
Այ Սթէֆանօ	6 30	7 —	...	8 —	...	...	9 55	...	11 20	...	1 50	2 20	...	4 —	...	...	...	5 54	...	...	...	...	...	...	...
Մոգրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	9 1	10 5	10 32	11 30	...	2 —	2 30	3 15	4 10	4 39	5 13	...	6 27	6 58	...	...	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 53	7 23	7 51	8 24	8 54	9 25	10 17	10 45	11 43	1 19	2 13	2 43	3 28	4 23	4 51	5 25	5 54	6 46	7 10	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 57	7 27	...	8 28	8 58	9 29	10 21	10 49	11 47	1 23	2 17	2 47	3 32	4 27	...	5 28	5 57	...	7 14	...	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	7 03	7 33	...	8 34	9 4	9 35	10 27	19 55	11 53	1 29	2 23	2 53	3 38	4 33	...	5 34	6 3	...	7 20	...	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	7 7	7 37	7 59	8 38	9 8	9 39	10 31	11 —	11 57	1 33	2 28	2 57	3 42	4 37	5 —	5 38	6 7	7 1	7 27	...	...	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 15	7 45	8 7	8 46	9 16	9 47	10 39	11 8	12 5	1 41	2 36	3 5	3 50	4 45	5 8	5 46	6 15	7 10	7 35	...	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներ՝ անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ. 196

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ
ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆ
Ախորժակի պակասութիւն, ստամոքսի ցաւ կը բուժուին Բաթերսընի փոշիներով և պաստեղներով

POUDRES ET PASTILLES PATERSON

Պիզմիւթով եւ մանեէզիով
ՏԷԹԱՆ, դեղագործ ի Բարիզ, Պոտէն փողոց, 23, և ամէն դեղատանց մէջ.

ՄԻ ԳՆԷՔ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ
ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ
ՍԻՆԿԵՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ, 120
Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք :

Վ ՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
([illegible]) 71

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ
Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ
Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան
(Պահչէ գաբու Ճէլալ Պէյ խանի տակ, Թիւ 2)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յաճախորդացս, այս անգամ մթերանոցիս մէջ ճիւղ մը հաստատած եմ լուսանկարաց վերաբերեալ ամեն պիտոյից համար : Յաճախորդք խիստ գոհ պիտի մնան Թէ' վաճառացս մաքրութեան և Թէ գնոց չափաւորութեան մասին. Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Մոնքովէնի չոր բլաքները նոյն իսկ Բարիզի հռչակաւոր տան՝ Վիէննայի և Բարիզի ցուցահանդէսներէ ոսկի և արծաթ շքադրամներով օժտեալ է՝ Ֆալէրի չոր բլաքները որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր բլաքները կը գերազանցէ, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժան լուսանկարք փորձով հաստատած են. կը գտնուի օպժէքթիֆ, չամպըր նուար և քարթօն, ալպիւմին լաւ տեսակ Թուղթեր, բռոսըլէնդ և ապակիէ և քարթօն տիւվիզիէ քլիվէթներ, մանիէզիւմի լապտեր եւ գունաւոր լապտերներ ու չաքէներ և ամեն տեսակ դեղորայք :

Ֆալէրի բլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ և գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ առնել ձրիաբար և անձամբ փորձել սոյն բլաքները :

Մթերանոցս Ֆալէրի եւ Մոնքովէնի բլաքներուն Պոլսոյ և Արեւելեան Րումէլիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է : 191

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1878Ի
ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ
Որ միմիայն տրուած է
Արծաթազօծ ոսկերչական գործոց

և ՔՐԻՍԹՕՖԼԻ անունն ամբողջ
Միակ երաշխաւորութիւն գնորդին համար

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՍՊԱՍՔ
ՍՊԻՏԱԿ ՄԵՏԱՂԻ ՎՐԱՅ ԱՐԾԱԹԱԶՕԾԵԱԼ

Առանց հոգ ընելու մեզ դէմ մղուած գնոց մրցման, որ անշուշտ տեսակին յոռութեան շնորհիւ կրնայ լինել, միշտ պահած ենք մեր արտադրութեանց կատարելութիւնն և հաւատարիմ մնացած ենք մեր սկզբան՝

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳՈՐԾ ԾԱԽԵԼ ԿԱՐԵԼԻ ԵՂԱԾԻՆ ՉԱՓ ԱԺԱՆ

Գնողին միտքն հանդարտ պահելու համար, նմանապէս պահած ենք

ՄԵՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԼԱՒՈՒԹԻՒՆՆ

ինչպէս որ մեր քառասնամեայ փորձառութիւնն անհրաժեշտ ցոյց տուած է մեզ :

Գնողին համար իբր միակ երաշխաւորութիւն, պէտք է որ ապրանաց վրայ գտնուի գործարանին նշանն և ՔՐԻՍԹՕՖԼ անունն ամբողջ տառերով :

Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչներն են ՊՈՐԹՈԼԻ ԵՂԲԱՐՔ, Ի ՏՈՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Բերայի մեծ փողոց, ուր գնողք կրնան վստահ լինիլ որպէս կ'երաշխաւորենք, Թէ մեր անուամբ ստորին ապրանք չպիտի ծախուի իրենց :

85 ՔՐԻՍԹՕՖԼ և ԸՆԿ.